

บทที่ 2

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

2.1 ประวัติความเป็นมาของบริษัท

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2497 โดยแยกจากกองช่างโทรศัพท์ กรมไปรษณีย์โทรเลข ให้บริการโทรศัพท์ ในเขต นครหลวง ประกอบด้วยชุมสายวัดเดียว ชุมสายบางรัก ชุมสายเพลินจิต และชุมสายสามเสน เริ่มแรกมีพนักงานทั้งสิ้น 732 คน ทรัพย์สิน 50 ล้านบาท ในปี 2502 เริ่มมีการใช้ชุมสายครอสบาร์ โดยองค์การโทรศัพท์ สั่งซื้อชุมสายอัตโนมัติจากสวีเดน มาติดตั้งในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ต่อมา มีการรับโอนโทรศัพท์ในภูมิภาคจากกรมไปรษณีย์โทรเลข 37 ชุมสาย และทยอยรับโอน ชุมสายโทรศัพท์ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคใต้ จาก กระทรวงคมนาคม มาอยู่ในความรับผิดชอบ ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในปี 2512 หลังจากนั้น องค์การโทรศัพท์ ได้พัฒนาระบบการสื่อสารทางโทรศัพท์ภายในประเทศไทยเรื่อยมา ทั้งการ ให้บริการทางไกลอัตโนมัติ เปลี่ยนการใช้เลขหมายโทรศัพท์เป็น 7 ตัว ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานไร้สาย เปิดบริการโทรศัพท์สาธารณะแบบไม่มีผู้ดูแล ให้บริการโทรศัพท์สาธารณะไกลอัตโนมัติ เปิดใช้ ชุมสายระบบ SCP (Stored Program Control) เปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการเชื่อมโยง เครือข่ายด้วยเคเบิลใยแก้ว

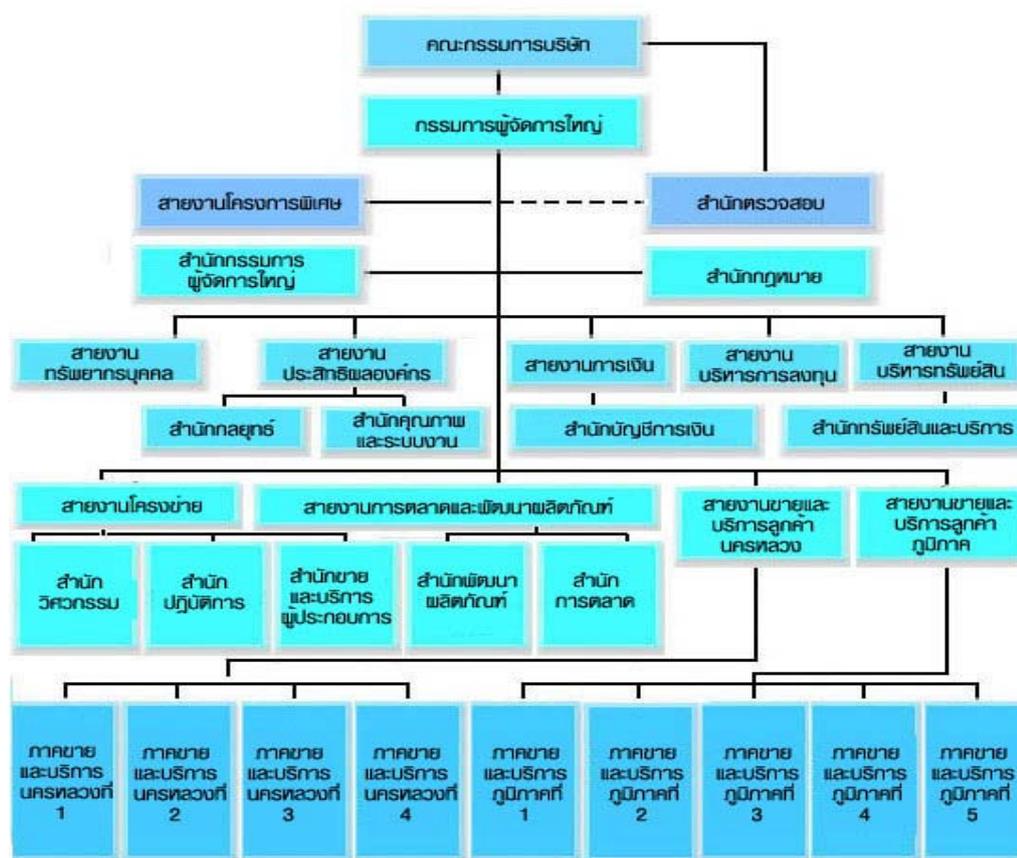
ในปี 2535 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้มีการขยายบริการโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมาย เป็นเลขหมายสำหรับเขตนครหลวง 2 ล้านเลขหมาย และภูมิภาค 1 ล้าน เลขหมาย เพื่อรองรับความต้องการด้านโทรคมนาคมที่เพิ่มสูงขึ้น หลังจากนั้น ในปี 2543 ได้มีการเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ต เป็นครั้งแรก และปรับปรุงอัตราค่าโทรศัพท์ทางไกลใหม่ โดยมีการเปิดให้บริการ Y-tel1234 ต่อมาในปี 2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้องค์การโทรศัพท์แห่ง ประเทศไทย แปรสภาพจากรัฐวิสาหกิจ เป็น บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (TOT Corporation Public Company Limited) ภายใต้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดย รับโอนกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ สินทรัพย์ และพนักงานทั้งหมดจากองค์การโทรศัพท์แห่ง ประเทศไทย โดยมีทุนจดทะเบียนเริ่มแรก 6,000 ล้านบาทชำระแล้ว 6,000 ล้านบาท เป็นหุ้นสามัญ

ทั้งสิ้น 600 ล้านหุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 10 บาทโดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด และหลังจากนั้นได้มีการเปลี่ยนชื่อบริษัทเป็น บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (TOT Public Company Limited) ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548

2.2 โครงสร้างองค์กร

ภาพที่ 2.1

โครงสร้างองค์กร บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

ที่มา : งบประมาณประจำปี 2551 ของ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

หมายเหตุ : ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 บมจ. ทีโอที มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้นเท่ากับ 19,752 คน

2.3 ลักษณะการประกอบธุรกิจ

ตารางที่ 2.1

ลักษณะการประกอบธุรกิจของ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

ประเภทของธุรกิจ	คำอธิบายธุรกิจโดยสรุป
1. ธุรกิจโทรศัพท์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน และบริการเสริมภายในท้องถิ่น และทางไกลภายในประเทศผ่านโครงข่ายระบบ PSTN (Public Switched) และระบบ IN (Intelligent Network) ▪ โทรทางไกลภายในประเทศผ่านโครงข่าย IP (Internet Protocol)
2. ธุรกิจโทรศัพท์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้บริการโทรศัพท์สาธารณะทั่วประเทศ โดย ดำเนินการเอง เช่าเครื่องจากเอกชนมาดำเนินการ และ ร่วมดำเนินการกับทรู และทีทีแอนด์ที
3. ธุรกิจโทรศัพท์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศในระบบ International Direct Dialing (IDD) โดยผ่านรหัส 007 รหัส 008 และรหัส 002
4. ธุรกิจสื่อสารข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บริการสื่อสารข้อมูล บรอดแบนด์ และมัลติมีเดีย ▪ บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ▪ บริการอินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง ▪ บริการ Metro LAN เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระหว่างอาคาร
5. ธุรกิจสื่อสารไร้สาย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่าน ระบบ 1900MHz ผ่านไทยโมบาย ซึ่งจดทะเบียนระหว่าง กสท. และ ทีโอที <ul style="list-style-type: none"> - ระบบนอก NMT 470 MHz (ชำระเงินแบบจดทะเบียน)
6. ธุรกิจเชื่อมโยง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บริการเชื่อมโยงโครงข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน (ปัจจุบันทีโอทีไม่คิดค่าบริการจากทรูและทีทีแอนด์ที) ▪ บริการเชื่อมโยงโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่
7. ธุรกิจอื่น	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้บริการ Call Center

ที่มา : บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ปี 2549

2.4 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

ในปี 2549 บมจ. ทีโอที มีเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ จำนวน 4.75 ล้านเลขหมาย มีผู้เช่า จำนวน 3.94 ล้านเลขหมาย หรือคิดเป็น Utilization Rate ของเลขหมายร้อยละ 82.94 มีส่วนแบ่ง การตลาดร้อยละ 52.9 ของตลาดโทรศัพท์ประจำที่ มีการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 318,954 เลขหมาย และมีการตรวจแก้ไขคืนดีภายใน 1 วันได้ถึงร้อยละ 87.67 ของผู้ใช้บริการ

ตารางที่ 2.2

ผลการดำเนินงานที่สำคัญตั้งแต่ ปี 2544 - 2549e

ผลการดำเนินงานด้านปฏิบัติการ	2544	2545	2546	2547	2548	2549e
เลขหมายที่มี (ล้านเลขหมาย)	3.72	3.90	4.38	4.52	4.56	4.75
เลขหมายที่มีผู้เช่า (ล้านเลขหมาย)	3.17	3.38	3.52	3.72	3.81	3.94
Utilization Rate (%) ของเลขหมาย	84.48	86.58	81.28	81.69	83.49	82.94
ส่วนแบ่งการตลาด(นครหลวงและภูมิภาค(%))	51.83	51.76	53.26	54.85	52.95	52.90
เลขหมายโทรศัพท์สาธารณะ (ล้านเลขหมาย)	0.19	0.26	0.27	0.29	0.29	0.32
การตรวจแก้คืนดีภายใน 1 วันสำเร็จ (%)	-	-	86.06	81.81	88.71	87.67
อัตราการเรียกใช้บริการ 1133 สำเร็จ (%)	45.48	58.00	62.83	62.76	66.17	66.17
อัตราการสอบถามข้อมูล 1100 สำเร็จ (%)	-	-	-	94.92	80.72	80.72

ที่มา : งบลงทุนปี 2550 ของ บมจ. ทีโอที

2.5 ภาพรวมธุรกิจ

ธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่รัฐเป็นผู้ผูกขาดการทำธุรกิจโทรคมนาคม ซึ่งมี องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมารัฐได้มี นโยบายให้สัมปทานของบริการโทรคมนาคมแก่บริษัทเอกชน โดยมีระยะเวลาสัมปทานที่ กำหนด และการแบ่งรายได้ระหว่างหน่วยงานรัฐที่ให้สัมปทานและหน่วยงานเอกชนที่รับสัมปทาน การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้กิจการโทรคมนาคมในประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันข่าวสารและเทคโนโลยี

สารสนเทศต้องการความเร็วและความคล่องตัวในการดำเนินงานสูง จึงทำให้เทคโนโลยีด้านสื่อสารไร้สาย (Wireless) และสื่อสารข้อมูลความเร็วสูง (Broadband) มีแนวโน้มที่จะมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยมูลค่าตลาดโทรคมนาคมของประเทศไทยสิ้นปี 2548 มีมูลค่าประมาณ 3.55 แสนล้านบาท โดยมีอัตราการเติบโตจากปี 2547 เท่ากับร้อยละ 12.24

ในปี 2549 นั้นธุรกิจโทรคมนาคมยังคงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดโทรคมนาคมรวมมีการเติบโตร้อยละ 10 บริการที่นำตลาดโทรคมนาคมในประเทศไทย ยังคงเป็นบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยมีผู้นำตลาด 2 ราย คือ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และ บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็สคอมมูนิเคชั่น จำกัด โดยตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการเติบโตประมาณร้อยละ 6.7 ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548 เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคยังมีอยู่มากโดยกระจายไปยังภูมิภาค สำหรับแนวโน้มการแข่งขันของธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมในอนาคตจะเป็นการสร้างบริการเสริมใหม่ ๆ เพื่อเป็นจุดขายทั้งทางด้านเสียงและข้อมูล โดยบริการใหม่ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วคือ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ที่ผู้ให้บริการทุกรายพยายามเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด และมีบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นผู้นำตลาด

ตารางที่ 2.3

ความแพร่หลายในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารของประชากรในปี 2545 – 2548

ความแพร่หลายในการใช้เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีของประชากร	2545	2546	2547	2548
จำนวนโทรศัพท์พื้นฐานทั้งหมด (ล้านเลขหมาย)	6.5	6.4	6.6	6.7
จำนวนโทรศัพท์สาธารณะ (ล้านเลขหมาย)	0.32	0.31	0.34	0.36
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ (ล้านเลขหมาย)	17.2	22.2	27.4	30.4
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (ล้านคน)	4.8	6.0	6.9	7.6
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ (ล้านคน)	0.004	0.03	0.2	0.62
อัตราส่วนจำนวนโทรศัพท์พื้นฐานต่อประชากร 100 คน	10.25	10.16	10.08	10.95
อัตราส่วนจำนวนโทรศัพท์สาธารณะต่อประชากร 1,000 คน	0.50	0.48	0.53	0.56
อัตราส่วนจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คน	27.12	34.71	42.49	42.98
อัตราส่วนจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 100 คน	7.57	9.38	10.7	11.03
อัตราส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ต่อประชากร 100 คน	0.01	0.05	0.31	0.97

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ส่วนสถานภาพของบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของประเทศไทยในปี 2549 ยังคงมีโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT ที่ต่ำโดยผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและผู้ใช้ Broadband ยังคงมีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย

ในปี 2549 ประเทศไทยต้องเปิดเสรีธุรกิจโทรคมนาคม จากพันธะสัญญาที่ประเทศสมาชิกรวมถึงประเทศไทยได้ให้ไว้ต่อองค์การการค้าโลก (WTO) เมื่อปี 2538 ว่าด้วยการเปิดเสรีกิจการสื่อสารโทรคมนาคมของกลุ่มประเทศสมาชิก วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เท่าเทียมกันและเป็นการเพิ่มศักยภาพของธุรกิจโทรคมนาคม ประเทศสมาชิกทุกประเทศต้องดำเนินการเปิดเสรีธุรกิจโทรคมนาคมภายในปี 2549 ซึ่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็ได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยมีการแปรสภาพองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็น บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2545 และแปรสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทย เป็น 2 บริษัท คือ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 การจัดตั้งกระทรวงใหม่ที่ชื่อว่า กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีภารกิจในการส่งเสริม วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ในวันที่ 24 สิงหาคม 2547 เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของประเทศ มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 และ พ.ร.บ. ประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

ในการเจรจาการค้าในฐานะสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ประเภทของกิจการโทรคมนาคมที่ไทยมีข้อผูกพันที่จะต้องเปิดเสรีในระยะเริ่มแรก 4 ประเภท คือ บริการโทรศัพท์พื้นฐาน (Voice Telephony) โทรเลข (Telegraph) โทรสาร (Facsimile) และ เทลเท็กซ์ (Teletex) ซึ่งในบริการโทรศัพท์พื้นฐานนั้นรวมถึงบริการโทรศัพท์ในท้องถิ่น โทรศัพท์ทางไกลในประเทศ และระหว่างประเทศ แต่ไม่ได้รวมถึงบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งปัจจุบันการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทยมีบริการดังต่อไปนี้

การเปิดแข่งขันเสรีในธุรกิจโทรคมนาคมดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลให้มีผู้บริการรายใหม่ๆเข้ามาสู่ธุรกิจและเกิดการแข่งขันมากขึ้นในอนาคตส่งผลกระทบต่อรายได้และผลการดำเนินงานของบริษัทที่ประกอบการอยู่เดิม แต่อย่างไรก็ตาม บริษัทที่ดำเนินงานอยู่สามารถเตรียมความพร้อมด้านเครือข่ายโทรคมนาคมให้ครอบคลุมฐานลูกค้า ทั้งยังสามารถที่จะบริหารต้นทุนให้อยู่ในระดับต่ำกว่าคู่แข่งรายใหม่ ที่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด เช่น การสร้างฐานลูกค้า การใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ระยะเวลาในการพัฒนาเครือข่าย และช่องทางการตลาด เป็นต้น

ตารางที่ 2.4

การให้บริการกิจการโทรคมนาคมในประเทศไทย

บริการ	จำนวนผู้ให้บริการ	จำนวนผู้ใช้บริการ (ล้านราย)	สัดส่วนผู้ใช้บริการต่อประชากรทั้งหมด (ร้อยละ)
1. โทรศัพท์พื้นฐาน	3	6.60	10.31
2. โทรศัพท์เคลื่อนที่	6	29.20	45.62
3. อินเทอร์เน็ต	18	7.80	12.01
4. เพจเจอร์	4	0.25	0.39
5. ดาวเทียมสื่อสาร	1	-	-
6. ดาวเทียมภาคพื้นดิน	5	-	-
7. โครงข่ายวงจรทางไกล	3	-	-
8. บริการสื่อสารข้อมูลอื่นๆ	13	-	-

ที่มา : ศูนย์วิจัยกสิกรไทย , 2548

2.5.1 ตลาดโทรศัพท์พื้นฐาน

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) หรือ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เดิมเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานแต่เพียงรายเดียวมาเป็นระยะเวลายาวนาน ต่อมาภาวะอุตสาหกรรมได้เปลี่ยนแปลงไปโดยในปี 2535 รัฐบาลได้เริ่มอนุญาตให้เอกชนเข้ามาร่วมประกอบธุรกิจโทรศัพท์พื้นฐานโดยมอบหมายให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินงานและเป็นผู้ควบคุมดูแลกิจการโทรศัพท์พื้นฐานโดยร่วมการงานและลงทุนร่วมหรือให้สัญญาสัมปทานกับบริษัทเอกชน ได้แก่ บริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด (มหาชน) หรือ TA (ได้เปลี่ยนชื่อใหม่ในปี 2547 เป็นบริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)) และบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) หรือ TT&T ซึ่งทั้ง 2 บริษัทได้รับสัญญาสัมปทานเข้ามาดำเนินการให้บริการ ทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2548 มีสัดส่วนจำนวนเลขหมายของ TOT, TRUE, TT&T ดังต่อไปนี้

ในปี 2548 จำนวนเลขหมายทั้งหมดในประเทศ (Line Capacity) รวมในส่วนของ TOT, True, และ TT&T มีจำนวนทั้งหมดประมาณ 8.7 ล้านเลขหมาย คิดเป็น 13.51 เลขหมายต่อประชากร 100 คน โทรศัพท์พื้นฐานที่มีการใช้งาน (Line Used) มีจำนวน 6.6 ล้านเลขหมาย คิดเป็น 10.95 เลขหมายต่อประชากร 100 คน จากเหตุผลที่ความต้องการใช้โทรศัพท์พื้นฐานมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นถึงแม้จะอยู่ในอัตราต่ำ แต่ก็มีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน ทีโอที อยู่ระหว่าง

การขยายโครงข่ายโทรศัพท์พื้นฐานเพิ่มขึ้นอีก 565,500 เลขหมาย โดยโครงการนี้ได้ผ่านการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 และติดตั้งแล้วเสร็จในเดือนสิงหาคม 2549 สำหรับอัตราการเติบโตของเลขหมายของทั้งตลาดโทรศัพท์พื้นฐานคาดการณ์ว่า จะมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 2 ต่อปีในอีก 3 ปีข้างหน้า โดยส่วนหนึ่งได้ประโยชน์จากการขยายตัวของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตบอร์ดแบนด์

ตารางที่ 2.5

จำนวนเลขหมายโทรศัพท์พื้นฐานทั้งหมดและเลขหมายที่มีการใช้งาน

ผู้ประกอบการ	เลขหมายทั้งหมด (Line Capacity)	เลขหมายที่มีการใช้งาน (Line Used)
TOT	4,592,580	3,542,849
TRUE	2,600,000	1,914,736
TT&T	1,500,000	1,192,116
รวม	8,692,580	6,649,701
จำนวนเลขหมายต่อประชากร	13.51:100	10.95:100

ที่มา : TOT, TRUE, TT&T

หมายเหตุ : - TOT ให้บริการในกรุงเทพฯ ปริมณฑล รวมทั้งต่างจังหวัด

- TRUE ให้บริการเฉพาะกรุงเทพฯ และปริมณฑล
- TT&T ให้บริการเฉพาะในต่างจังหวัด

สำหรับตลาดโทรศัพท์พื้นฐานมีมูลค่าตลาดประมาณ 68,000 ล้านบาท ในปี 2548 โดยมีบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ให้บริการหลัก มีส่วนแบ่งการตลาดสูงที่สุดร้อยละ 53.28 ในขณะที่ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 28.79 ส่วน บริษัท ไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 17.93 โดยมีจำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่าทั้งสิ้น มีจำนวน 6,649,701 เลขหมาย มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.11

เนื่องจากธุรกิจโทรศัพท์พื้นฐานเป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากและต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลอย่างเข้มงวดจึงทำให้ปัจจุบันมีผู้ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานในประเทศไทยจำกัดเพียง 3 ราย เท่านั้น อย่างไรก็ตาม การแข่งขันในธุรกิจโทรศัพท์พื้นฐานได้

เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการแข่งขันของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้ความต้องการใช้โทรศัพท์พื้นฐานเปลี่ยนไปใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการโทรศัพท์พื้นฐานจึงพยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบของบริการ โดยเฉพาะบริการเสริมที่นอกเหนือจากการบริการพื้นฐานทางด้านเสียง และเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการติดตั้ง รวมทั้งมุ่งเน้นบริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยโทรศัพท์พื้นฐานสามารถให้บริการได้ในราคาที่ถูกลงกว่าการเชื่อมต่อโดยเครื่องมือสื่อสารอื่นๆ นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีแนวโน้มที่จะปรับอัตราค่าบริการโทรศัพท์ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้

ตารางที่ 2.6

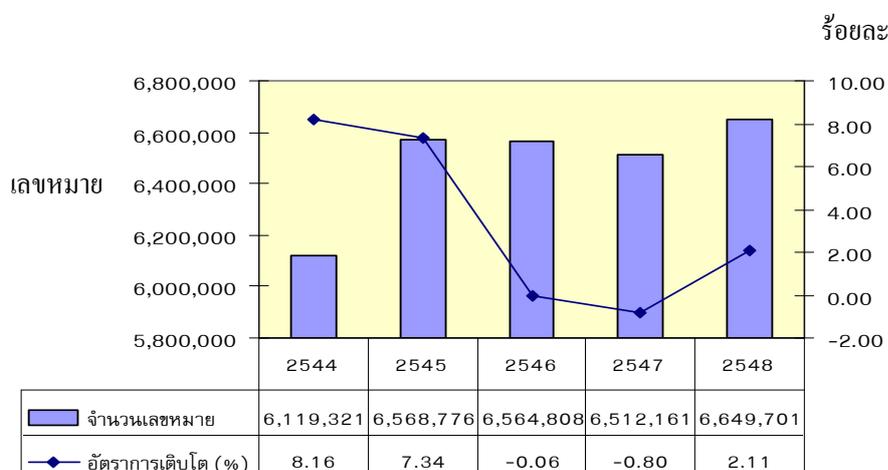
ส่วนแบ่งทางการตลาดของโทรศัพท์พื้นฐาน

ผู้ให้บริการ	เลขหมาย	ส่วนแบ่งการตลาด(% ตามเลขหมาย	รายได้ (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งการตลาด (%) ตามรายได้
ทีโอที	3,542,849	53.28	47,320	69.65
ทรู คอร์ปอเรชั่น	1,914,736	28.79	14,602	21.49
ทีทีแอนด์ที	1,192,116	17.93	6,019	8.86
รวม	6,649,701	100.00	67,941	100.00

ที่มา : บมจ. ทีโอที ทรู และทีทีแอนด์ที

ภาพที่ 2.2

จำนวนเลขหมายโทรศัพท์พื้นฐานรวมและอัตราการขยายตัวของเลขหมาย

ที่มา : บมจ.ทีโอที ทรู และทีทีแอนด์ที

2.5.2 ตลาดโทรศัพท์สาธารณะ

จากการที่เทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะโทรศัพท์เคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ตที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมากขึ้น ความสะดวกสบายของการสื่อสารประเภทไร้สายและการเชื่อมโยงของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้การสื่อสารที่เคยได้รับความนิยมในอดีตอย่างโทรศัพท์สาธารณะมีปริมาณการใช้ขยายตัวไม่มากนัก และมีบทบาทในการสื่อสารลดลง โดยตลาดบริการโทรศัพท์สาธารณะในปี 2547 มีมูลค่าตลาดประมาณ 1,400 ล้านบาท และขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็น 1,600 ล้านบาทในปี 2548 หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 14.2 สำหรับผู้ให้บริการรายใหญ่ในตลาดนั้นมี 3 ราย คือ บมจ. ทีโอที บมจ. ทู คอร์ปอเรชั่น และ บมจ.ทีทีแอนด์ที โดยส่วนแบ่งทางการตลาดในธุรกิจโทรศัพท์สาธารณะนั้นสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7

ส่วนแบ่งทางการตลาดของโทรศัพท์สาธารณะ

ผู้ให้บริการ	เลขหมาย	ส่วนแบ่งการตลาด(%) ตามเลขหมาย
ทีโอที	303,427	87.4
ทู คอร์ปอเรชั่น	26,000	7.5
ทีทีแอนด์ที	17,749	5.1
รวม	347,176	100.00

ที่มา : บมจ. ทีโอที ทู และทีทีแอนด์ที

สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายของโทรศัพท์สาธารณะนั้น ในส่วนของ บมจ. ทู คอร์ปอเรชั่น และ บมจ.ทีทีแอนด์ที พบว่า บมจ.ทีทีแอนด์ที มีรายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายมากกว่า ถึงแม้จะมีจำนวนเลขหมายที่น้อยกว่า ทู โดยรายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายของโทรศัพท์สาธารณะของ บมจ. ทีทีแอนด์ที และ บมจ. ทู คอร์ปอเรชั่น เท่ากับ 6,593 บาท/เดือน และ 5,889 บาท/เดือน ส่วน บมจ.ทีโอที นั้นได้เปรียบเรื่องการครอบคลุมของพื้นที่การให้บริการและมีรายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายประมาณ 7,450 บาท/เดือน เนื่องจากในอดีตได้ขยายบริการโทรศัพท์สาธารณะตามนโยบายของรัฐบาลและเป็นผู้ผูกขาดเพียงรายเดียว โดยส่วนใหญ่การเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อเลขหมายจะอยู่ในเขตต่างจังหวัด การเติบโตของรายได้โทรศัพท์สาธารณะในเขตต่างจังหวัดนั้นสะท้อนให้เห็นว่า

โทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ต่างจังหวัดนั้นยังคงมีความจำเป็นอยู่ในปริมาณมากในขณะที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลนั้นเครื่องมือสื่อสารประเภทอื่นได้เข้ามาทดแทนมากขึ้น

2.5.3 ตลาดโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ

เดิมตลาดโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ มีผู้ประกอบการ 2 ราย ได้แก่ บมจ. ทีโอที และ บมจ. กสท ต่อมาในปี 2549 คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม หรือ กทท. ได้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทโทรศัพท์ระหว่างประเทศ เพิ่มขึ้นอีก 1 ราย คือ บริษัท เอไอเอส อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เน็ตเวิร์ก จำกัด ทำให้มีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการประเภทนี้ในตลาดรวมเป็น 3 ราย และคาดว่าจะมีผู้ให้บริการอีกหลายรายต้องการที่เปิดให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีอยู่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ การเปิดให้มีจำนวนผู้ให้บริการเพิ่มขึ้นนั้นส่งสัญญาณการเปิดเสรีการให้บริการอีกระดับหนึ่งหลังจากที่การให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศนั้นเป็นบริการในลักษณะผูกขาดจากรัฐวิสาหกิจมานานการเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการเท่ากับเป็นการเพิ่มการแข่งขันของตลาดซึ่งจะผลักดันให้อัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มปรับลดลง และคุณภาพของบริการดีขึ้น ส่งผลดีต่อผู้ใช้บริการในอนาคต

การนำเทคโนโลยี VoIP มาใช้เพื่อให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศของผู้ให้บริการโดยผ่านทางโทรศัพท์ทั้งแบบพื้นฐานและเคลื่อนที่ ทำให้อัตราค่าบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศนั้น มีแนวโน้มปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง และทำให้ความปริมาณการใช้เพิ่มสูงขึ้น ในปี 2548 มีปริมาณการโทรออกของโทรศัพท์ระหว่างประเทศ 171 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.32 จากปี 2547 อย่างไรก็ตามในส่วนมูลค่าตลาดของบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศนั้น ในปี 2548 มีมูลค่าประมาณ 14,000 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6 จากปี 2547 ทั้งนี้สำหรับมูลค่าตลาดบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศในปี 2549 นี้มีแนวโน้มของเม็ดเงินรายได้จากการให้บริการลดลงต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา โดยมีมูลค่าตลาดอยู่ที่ประมาณ 12,000 ล้านบาท หรือลดลงประมาณร้อยละ 15 จากปี 2548 ทั้งนี้สาเหตุสำคัญน่าจะมาจากการปรับลดของค่าบริการค่อนข้างมาก และผู้ใช้บริการมีทางเลือกที่จะสื่อสารระหว่างประเทศด้วยเทคโนโลยีทางด้านอื่น เช่น อี-เมล โทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ตแบบพีซี-ทู-พีซี มากขึ้น แม้ว่าตลาดการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศจะมีอัตราการเติบโตลดลง แต่มูลค่าตลาดที่สูงกว่าหมื่นล้านบาทนั้น จะทำให้มีผู้ให้บริการหลายรายสนใจที่จะเข้ามาเปิดให้บริการมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาของเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้การเข้าสู่ตลาดให้บริการทำได้ง่ายมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อภาวะการแข่งขันในตลาดโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศในปี 2550 ที่มีแนวโน้มจะรุนแรงมากขึ้น

2.5.4 ตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่

บมจ. ทีโอที ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบดิจิทัล 1900MHz ผ่านไทยโมบาย และระบบบรอดแบนด์ NMT 470 MHz ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา โดยผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่หลายรายมีการขยายโครงข่ายและช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อขยายพื้นที่ให้บริการและเพื่อให้สินค้าและบริการเข้าถึงผู้ใช้บริการจำนวนมากขึ้นส่งผลให้มีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในวงกว้างครอบคลุมประชากรที่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย รวมทั้งครอบคลุมประชากรในพื้นที่ต่างๆ ได้มากขึ้น นอกจากนี้ การที่ค่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีอัตราที่ถูกกลงทำให้ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สำหรับหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยมี 2 หน่วยงาน คือ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) หรือองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) เดิม และ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) หรือ การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) เดิม โดยลักษณะธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นลักษณะกิจการที่ ทศท. และ กสท. ดำเนินกิจการเอง รวมถึงบริษัทเอกชน ร่วมการงานและร่วมลงทุน โดยรัฐบาลให้ ทศท. และ กสท. ควบคุมดูแลให้บริษัทเอกชนร่วมลงทุนหรือเรียกว่าให้สัญญาสัมปทาน เช่นเดียวกับการให้สัมปทานของโทรศัพท์พื้นฐาน การให้สัญญาสัมปทานโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถสรุปสัญญาสัมปทานที่บริษัทต่างๆ ได้รับจาก ทศท. และ กสท. มีดังต่อไปนี้

หลังจากที่ ทศท. และ กสท. ได้แปลงสภาพเป็นบริษัทมหาชนในปี 2545 และ 2546 รวมทั้งมีการจัดตั้งกระทรวงใหม่ที่ชื่อว่า กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีภารกิจในการส่งเสริม วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ในวันที่ 24 สิงหาคม 2547 เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของประเทศ ดังนั้น ทศท. และ กสท. จึงต้องมีการแปลงสัญญาสัมปทานที่ได้ทำกับบริษัทเอกชน โดยในปัจจุบันหลักเกณฑ์ในการแปลงสัญญาสัมปทานยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของ กทช. ซึ่งคาดว่าจะมีความชัดเจนมากขึ้นในปี 2550

ถึงแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจในปี 2549 มีปัจจัยบ่งชี้ถึงภาวะการชะลอตัวของการใช้จ่ายในประเทศ ซึ่งเป็นผลกระทบจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลทางจิตวิทยาการใช้จ่ายและกำลังซื้อของประชาชน แต่สำหรับธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากการขยายเครือข่ายการให้บริการออกไปให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตต่างจังหวัดมากขึ้น และการที่ผู้ให้บริการปรับลดราคาค่าบริการลงมา เป็นการกระตุ้นตลาดให้ขยายตัวต่อไปได้ ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2549 มีการเติบโตในอัตราร้อยละ 6.7 ลดลงจากปี 2548 ซึ่งเติบโตในอัตรา

ร้อยละ 8.6 โดยเป้าหมายการขยายตัวอยู่ในตลาดต่างจังหวัดที่ยังมีสัดส่วนของจำนวนผู้ใช้ต่อประชากรต่ำกว่าในกรุงเทพฯและมีความต้องการโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อใช้ในการสื่อสาร ในขณะที่ความต้องการในเขตเมืองนั้นจะก้าวเข้าไปสู่การใช้เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอื่นมากขึ้น เช่น ความบันเทิง บริการทางการเงิน ช่องทางในการรับข่าวสาร เป็นต้น โดยมูลค่าตลาดรวมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2549 ประมาณ 185,698 ล้านบาท และมีจำนวนผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นประมาณ 2.4 ล้านเลขหมาย เป็น 31.8 ล้านเลขหมาย

ตารางที่ 2.8
การให้สัมปทานโทรศัพท์เคลื่อนที่

ผู้ให้สัมปทาน	บริษัทที่ได้รับสัญญาสัมปทาน
1. ทศท.(TOT)	- บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (ADVANC) - กิจการร่วมค้าไทย โมบาย (ถือหุ้นโดย บมจ. ทีโอที และ บมจ. กสท)
2. กสท.(CAT)	- บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) (DTAC) - บริษัท ทูคอร์ปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน) (TRUE) - บริษัท ฮัทชิสัน ซีเอที ไรร์เลส มัลติมีเดีย จำกัด (HUTCH)

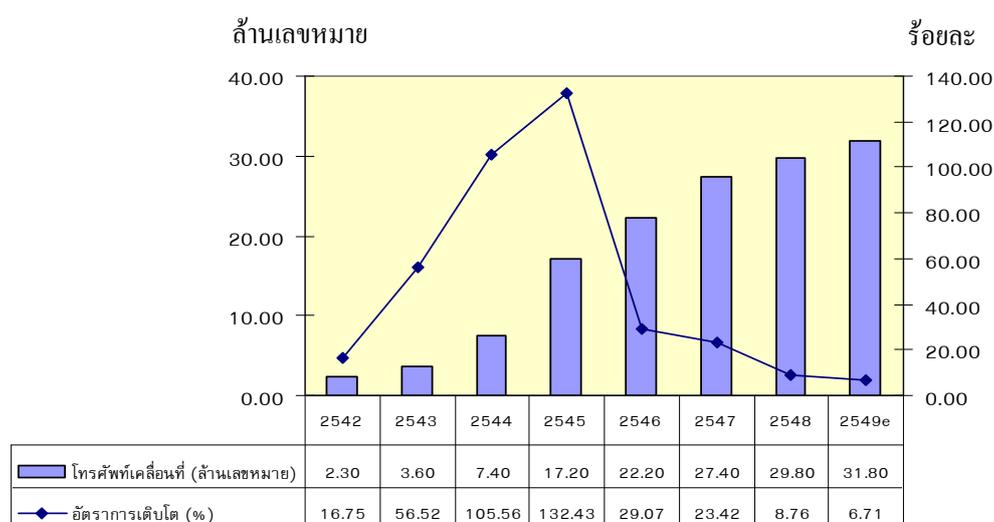
ที่มา : ทีโอที และ กสท โทรคมนาคม

การแข่งขันในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปี 2549 ถือว่าเป็นลักษณะกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด โดย บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) หรือ AIS มีส่วนแบ่งการตลาดที่สูงที่สุดถึง 51.9% โดยมีอัตราค่าบริการสูงกว่าผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ทำให้บริษัทดังกล่าวเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด (Market Dominant) ในขณะที่ บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด หรือ DTAC มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 30.7 ส่วนบริษัท ทูคอร์ปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ True Move มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 15.3 โทรศัพท์เคลื่อนที่ CDMA ของ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาด ร้อยละ 1.7 และการเปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ 1900 MHz ของ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดเพียงร้อยละ 0.4 โดยผู้ประกอบการที่เข้าสู่ตลาดรายใหม่ต้องเผชิญกับการแข่งขันกับผู้ประกอบการรายเก่าที่มีความแข็งแกร่งด้านเทคโนโลยีและการเงิน รวมทั้งตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการเติบโตใกล้ถึงจุดอิ่มตัว

ดังนั้นผู้ประกอบการรายใหม่จึงไม่สามารถเจาะกลุ่มลูกค้าทั้งหมดได้ แต่ต้องใช้กลยุทธ์ด้านราคา เพื่อแย่งชิงฐานลูกค้า

ภาพที่ 2.3

จำนวนเลขหมายและอัตราเติบโตของโทรศัพท์เคลื่อนที่ระหว่างปี 2542- 2549e

ที่มา : บมจ.ทีไอที กสท เอไอเอส ดีแทคและอoredนจ์

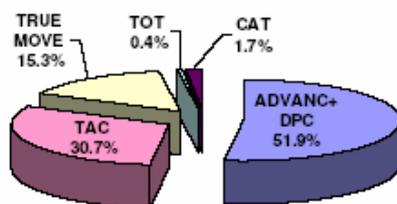
สัดส่วนของจำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2549 จำนวนผู้ใช้บริการในระบบฟรีเพดมีประมาณร้อยละ 84.8 ของจำนวนผู้ใช้บริการทั้งหมด จำนวนผู้ใช้บริการในระบบโพสต์เพดมีประมาณร้อยละ 15.2 โดยจำนวนผู้ใช้บริการในระบบฟรีเพดเพิ่มขึ้นจากปี 2548 ร้อยละ 1.85 โดยในปี 2548 มีจำนวนผู้ใช้บริการระบบฟรีเพดอยู่ที่ร้อยละ 82.95 สำหรับอัตราค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในปี 2548 ต่อเนื่องถึงปี 2549 มีการแข่งขันด้านอัตราค่าบริการสูง ผู้ประกอบการมีการปรับลดค่าบริการลง โดยมีค่าบริการต่ำสุดที่นาทีละ 25 สตางค์ จึงเป็นสาเหตุให้รายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สำหรับอัตรารายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัทที่เป็นผู้นำในตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังแสดงได้ดังภาพที่ 2.4

สำหรับอัตราค่าบริการในปี 2550 นั้นต้องรอการพิจารณาของ กทข. ในเรื่องการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม ซึ่ง กทข. กำหนดให้ผู้ประกอบการทุกราย รวมทั้งผู้ได้รับอนุญาตและผู้ที่อยู่ภายใต้สัญญาสัมปทานนำส่งอัตราค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (Interconnection Rate) ภายในวันที่ 1 กรกฎาคม 2549 ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของ กทข.

นอกจากนั้น กทช. ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาออกร่างและประกาศหลักเกณฑ์สำหรับใบอนุญาตโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3G ซึ่งยังติดปัญหาในเรื่องการจัดสรรความถี่

ภาพที่ 2.4

ส่วนแบ่งทางการตลาด จำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2549

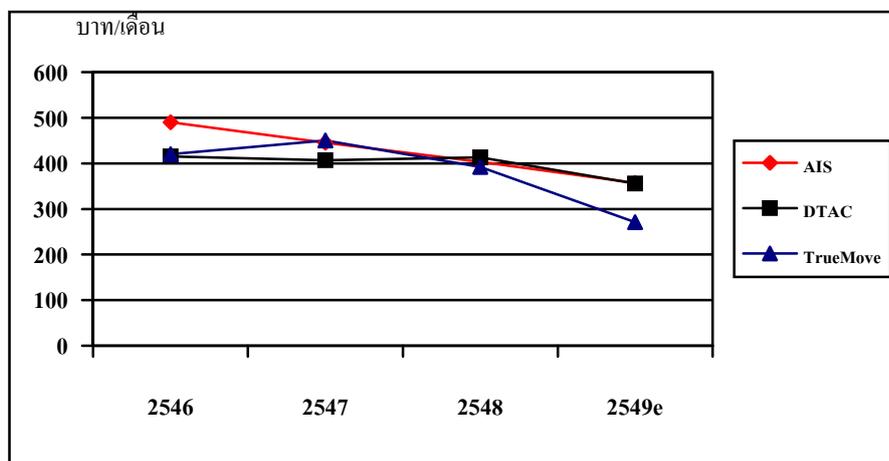
ที่มา : ทีโอที กสท เอไอเอส ดีแทคและทรู

ในส่วนของบริการเสริมของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีการขยายตัวเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ในปี 2549 เนื่องจากความพยายามของผู้ให้บริการแต่ละรายที่จะสร้างความแตกต่างในการให้บริการ (Differentiation) และรูปแบบของบริการเสริมนั้นเน้นการให้บริการที่เหมาะสมกับลูกค้าเฉพาะกลุ่ม (Segmentation) บริการที่เป็นที่นิยมมากคือ บริการส่งข้อความสั้น บริการส่งข้อความมัลติมีเดีย บริการเสียงเพลงรอสาย(Calling Melody) บริการเลือกรับสาย (Call Screening) บริการ ร่วมสนุกกับรายการโทรทัศน์ เป็นต้น นอกจากนี้บริการประเภทข่าวสารข้อมูลทางด้านการเงินจะเป็นบริการที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยมูลค่าตลาดบริการเสริมในปี 2549 จะมีมูลค่าถึง 14,000 ล้านบาท โดยคิดเป็นร้อยละ 9.4 ของรายได้จากการให้บริการโดยรวม นอกจากนี้บริการเสริมที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นจะมีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ (Convergence) ทั้งในด้านการบริการ เช่น บริการรับ-ส่งอีเมล ที่เคยผ่านอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวได้นำมาเปิดให้บริการในโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วย ซึ่งบริการที่มีลักษณะหลอมรวมกันของเทคโนโลยีนั้นเป็นกระแสที่เกิดขึ้นไปทั่วโลก เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว นอกจากนี้หากมีการเปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3G แล้ว รูปแบบของบริการเสริมจะได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

สำหรับการเปิดเสรีกิจการโทรคมนาคมและการเปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ ตามข้อตกลงของไทยกับ WTO ในการเปิดเสรีกิจการโทรคมนาคม ตามข้อตกลงในวันที่ 1 มกราคม 2549 เป็นต้นไป อย่างไรก็ตามกฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคมของไทยยังกำหนดให้ผู้ประกอบการจะต้องไม่เป็นนิติบุคคลต่างด้าว

ภาพที่ 2.5

อัตรารายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายของบริษัทผู้นำในตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่

ที่มา : เอไอเอส ดีแทคและทรู

2.5.5 ตลาดอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบัน บมจ. ทีโอที ให้ความสำคัญกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และมัลติมีเดียอย่างมากเนื่องจากจะเป็นแหล่งรายได้ใหม่ที่มีศักยภาพสูงในอนาคตของบริษัท ทดแทนรายได้จากธุรกิจหลัก (โทรศัพท์บ้าน) ที่มีแนวโน้มลดลง ธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ตเป็นธุรกิจที่เดิมอยู่ในความดูแลของ กสท โดย กสท จะเข้าไปถือหุ้นในบริษัทเอกชนที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต

การให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในปัจจุบันสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทตามลักษณะของลูกค้าดังนี้ คือ

กลุ่มลูกค้าบุคคล หรือเป็นการใช้งานตามบ้านเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องอาศัยสายโทรศัพท์ หรือผู้ใช้ต้องมีโทรศัพท์พื้นฐานติดที่บ้าน การเชื่อมต่อจะมีทั้งแบบ dial up หรือการเชื่อมต่อผ่านเครื่องโมเด็มและสายโทรศัพท์ซึ่งจะมีความเร็วในการส่งผ่านข้อมูลไม่เกิน 56 Kbps และแบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงหรือ Broadband ที่การเชื่อมต่อต้องอาศัยสื่อความเร็วสูง เช่น ADSL เคเบิลใยแก้ว หรือดาวเทียมซึ่งจะมีความเร็วในการส่งข้อมูลมากกว่า 56 Kbps เช่น 128 Kbps, 516 Kbps, 1 Mbps ทั้งนี้อัตราค่าบริการก็จะสูงกว่าแบบ dial up

กลุ่มลูกค้าองค์กร หรือเป็นการใช้งานที่มีการเชื่อมต่อมากกว่าหนึ่งคนหรือในนามบริษัท โดยการเชื่อมต่อส่วนใหญ่จะเป็นการเช่าวงจรสื่อสาร (Leased Line) ทั้งนี้ความเร็วในการส่ง

ส่งผ่านข้อมูลจะแตกต่างกันไป แล้วแต่ขนาดของวงจรรีเสอร์ที่เช่าและจำนวนพนักงานที่ใช้งาน จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยในปี 2548 มีประมาณ 7.8 ล้านคน จากตัวเลขของ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.9 เมื่อเทียบกับปี 2547 และคิดเป็นอัตราการใช้งานร้อยละ 11.03 ต่อประชากร 100 คนซึ่งนับเป็นอัตราที่ต่ำ หากเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น เกาหลีใต้ (ร้อยละ 68.35) สิงคโปร์ (ร้อยละ 57.87) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 50.20) ฮองกง (ร้อยละ 50.08) ไต้หวัน (ร้อยละ 58.01) (แหล่งที่มา : International Telecommunication Union, 2005) สำหรับในปี 2549 มีจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยประมาณ 8.3 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ร้อยละ 6.41

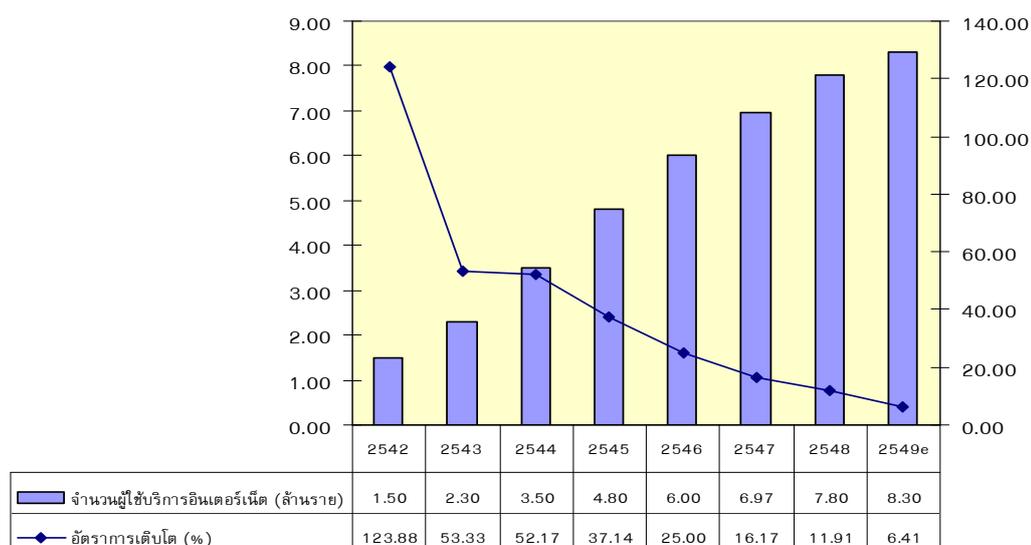
จากการแข่งขันที่รุนแรงในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาด้วยการตัดราคาค่าบริการ ส่งผลให้ผู้ประกอบการหลายรายปิดตัวลง หรือมีการรวมตัวกัน (Merger) โดยปัจจุบันมีผู้ประกอบการรายใหญ่ที่เป็นที่รู้จักในตลาดเพียง 5-6 ราย โดยลักษณะการทำตลาดสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ บริการคุณภาพสูง ราคาแพง มุ่งเน้นลูกค้าระดับสูง และบริการคุณภาพต่ำ ราคาถูก เน้นกลุ่มลูกค้ามวลชน อย่างไรก็ตาม การแข่งขันและโปรโมชั่นมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นไปที่บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากขึ้น โดยในปี 2548 บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่สุดของประเทศ และมีจำนวนผู้ใช้บริการรวม เท่ากับ 716,703 ราย (รวมผู้ใช้บริการบรอดแบนด์ สำหรับลูกค้าทั่วไป) หรือมีส่วนแบ่งทางการตลาดตามจำนวนเลขหมายร้อยละ 9.2 สำหรับผู้ประกอบการรายใหญ่อื่นๆ ประกอบด้วย บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) บริษัท เค เอส ซี คอมเมอร์เชียล อินเทอร์เน็ต จำกัด และ บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

สำหรับการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband) ในปี 2549 การแข่งขันในการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมีความรุนแรงมากขึ้นจากสถานการณ์ broadband ในประเทศไทยซึ่งเริ่มมีการเติบโตที่ชัดเจนขึ้นในปี 2548 เนื่องจากมีปัจจัยที่สนับสนุนหลายปัจจัย โดยเฉพาะการสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐซึ่งได้ดำเนินการผ่านโครงการต่างๆ หลายโครงการ เช่น การจำหน่ายคอมพิวเตอร์ราคาถูก การลดค่าเช่าวงจรรวมไกลระหว่างประเทศ โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล อินเทอร์เน็ตสาธารณะ รวมทั้งการสนับสนุนจากภาคเอกชนในการลดค่าบริการอินเทอร์เน็ตลง นอกจากนั้นความหลากหลายของเนื้อหา (Content) ที่ผู้บริโภคนิยมใช้ คือ เกมส์ ออนไลน์ การดาวน์โหลดเพลงหรือหนัง ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ต้องอาศัยความเร็วสูงในการส่งข้อมูล ทำให้ตลาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมีโอกาสขยายตัวสูง เมื่อพิจารณาอัตราของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงรวมต่อประชากร 100 คน (Broadband Penetration) ในเมืองไทย พบว่ายังมีระดับที่ต่ำมาก โดยมีอัตราประมาณร้อยละ 1 ซึ่งยังคงเป็นระดับที่ต่ำกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ในแถบเอเชีย เช่น เกาหลี (ร้อยละ 26.3) ฮองกง (ร้อยละ 25.0) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 17.5) และ สิงคโปร์

(ร้อยละ 15.0) (แหล่งที่มา: ITU World Telecommunication Indicators Database, 2005) ดังนั้นตลาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ในประเทศไทยยังมีโอกาสขยายตัวได้อีกมาก

ภาพที่ 2.6

จำนวนผู้ใช้บริการและอัตราเติบโตของบริการอินเทอร์เน็ตระหว่างปี 2542 – 2549e

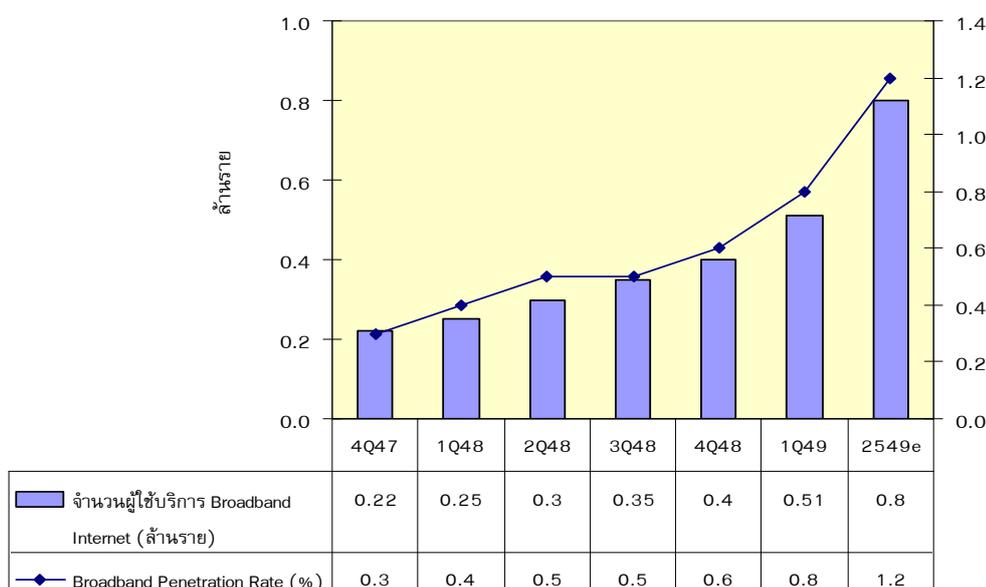

การแข่งขันของธุรกิจอินเทอร์เน็ตในอนาคต สำหรับผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว (Pure Internet Operator) ที่ไม่มีจุดเชื่อมต่อสุดท้ายเป็นของตนเอง (Last mile) เช่น CSL หรือ INET มีแนวโน้มดีน้อยกว่าผู้ประกอบการโทรคมนาคมรายใหญ่ (Telecom Operator) ที่มีจุดเชื่อมต่อเป็นของตนเอง (International Internet Gateway) เช่น TRUE TT&T TOT และ AIS เป็นต้น ในแง่ของต้นทุนการดำเนินการที่สูงกว่า รวมถึงขีดความสามารถในการทำตลาดดีน้อยกว่า เนื่องจากผู้ประกอบการที่ไม่มีจุดเชื่อมต่อสุดท้ายเป็นของตนเอง ต้องจ่ายค่าเช่าโครงข่าย Last Mile ให้กับผู้ประกอบการโทรคมนาคมรายใหญ่ ส่งผลให้มีต้นทุนที่สูงกว่า ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างมากสำหรับการทำตลาดอินเทอร์เน็ตที่ไม่สามารถลดราคาลงได้มากนัก ในขณะที่ผู้ประกอบการรายใหญ่สามารถที่จะลดราคาโดยถ่ายเทต้นทุนไปยังผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่มบริษัทได้ง่าย และเป็นช่องทางของการเพิ่มยอดขายที่ราคาลดลงแต่ไม่ส่งผลกระทบต่อผลกำไรของบริษัทจากการดำเนินธุรกิจการให้บริการอินเทอร์เน็ต ดังนั้นผู้ประกอบการรายใหญ่จึงมีความได้เปรียบที่สามารถนำบริการอินเทอร์เน็ตเข้าไปเสริมยอดขายของผลิตภัณฑ์หลัก เช่น โทรศัพท์พื้นฐาน หรือ

โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความเสี่ยงระยะยาวสำหรับผู้ประกอบการในธุรกิจนี้ได้แก่ ใบอนุญาตอินเทอร์เน็ตที่ผู้ประกอบการรายใดก็สามารถขอได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด และ คาดว่า กทช. จะอนุมัติใบอนุญาตอินเทอร์เน็ตให้กับผู้ประกอบการทุกราย

ภาพที่ 2.7

จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

2.6 ภาวะการเงินของบริษัทฯ

2.6.1 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานด้านการเงิน

ประมาณการทางการเงิน ณ สิ้นปีบัญชี 2549 ทีโอที มีสินทรัพย์รวม 241,574 ล้านบาท หนี้สินรวม 138,388 ล้านบาท และส่วนของผู้ถือหุ้น 103,186 ล้านบาท ทั้งนี้ สินทรัพย์ส่วนใหญ่ เป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 74 ในขณะที่หนี้สินส่วนใหญ่ คือ หนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินอื่น ๆ ซึ่งเพิ่มขึ้นตามยอดการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานและบริการโทรคมนาคม อื่นๆ สำหรับส่วนของผู้ถือหุ้น ส่วนใหญ่คือ กำไรสะสม ซึ่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจาก ทีโอที มีกำไรทุกปี และมีสัดส่วนร้อยละ 94 ของส่วนของผู้ถือหุ้น

ด้านผลการดำเนินงานด้านการเงิน ในปี 2549 ทีโอที จะมีรายได้รวม 75,764 ล้านบาท โดยลดลงจากปี 2548 ร้อยละ 0.3 เนื่องจากภาวะการแข่งขันทางของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้รายได้จากการร่วมกิจการลดลง และรายได้จากโทรศัพท์บ้านมีแนวโน้มลดลงจากค่านิยมใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการ โดยแหล่งที่มาของรายได้หลักจะมาจากรายได้จากสัมปทานและรายได้ค่าเชื่อมโยงโครงข่ายซึ่งไม่ได้มาจากการดำเนินงานของ บมจ. ทีโอที คิดเป็นร้อยละ 56 และรายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานของ บมจ. ทีโอที คิดเป็นร้อยละ 40 สำหรับค่าใช้จ่ายรวมในสิ้นปี 2549 ทีโอที มีค่าใช้จ่ายรวม 68,784 ล้านบาท โดยเป็นต้นทุนการให้บริการคิดเป็นร้อยละ 37 และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 34 ซึ่งในปี 2549 นี้ บมจ.ทีโอที มีกำไรสุทธิ เท่ากับ 6,981 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับปีบัญชี 2548

ตารางที่ 2.9

สถานะการเงินของ บมจ. ทีโอที ในปี 2546 –2549

รายการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
สินทรัพย์รวม (ล้านบาท)	260,315	257,115	232,408	241,574
หนี้สินรวม (ล้านบาท)	165,600	152,158	131,209	138,388
กำไรสะสม (ล้านบาท)	91,095	98,595	95,170	96,643
ส่วนของทุน (ล้านบาท)	94,714	104,957	101,199	103,186

ที่มา : งบการเงินของ บมจ. ทีโอที

2.6.2 ความสามารถในการทำกำไร

ในปี 2544 ถึงปี 2546 ทีโอที มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเลขหมายของโทรศัพท์พื้นฐาน สำหรับแนวโน้มการเพิ่มของรายได้ของปี 2546 จนถึงปี 2548 นั้น มีอัตราลดลง หลังจากโทรศัพท์เคลื่อนที่เข้ามามีบทบาทเป็นบริการทดแทน ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารและความสะดวกสบายในการใช้งาน ทำให้รายได้ต่อเลขหมายของการใช้โทรศัพท์พื้นฐานมีแนวโน้มที่ลดลง ซึ่งรายได้หลักของ บมจ.ทีโอที นั้นมาจากการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน ดังนั้นตั้งแต่ปี 2547 ทีโอที จึงพยายามเพิ่มมูลค่าให้กับโครงข่าย โดยเน้นการสื่อสารในรูปแบบสื่อผสมหรือ Multimedia ที่มีความเร็วสูงและเพิ่มความนิยมขึ้นเป็นลำดับ นอกจากนั้น ทีโอที ยังเน้นการให้บริการอินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ต

ความเร็วสูง และพัฒนา Content ต่างๆบนโครงข่าย รวมทั้งปรับโครงสร้างองค์กรโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจน แต่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวบางผลิตภัณฑ์นั้นยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น แต่มีแนวโน้มการเติบโตที่ดีในอนาคต

ตารางที่ 2.10

ผลการดำเนินงานของ บมจ. ทีโอที ในปี 2546 –2549

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี2546	ปี2547	ปี2548	ปี2549
1. รายได้รวม	77,068	76,905	76,019	75,765
1.1 รายได้จากการดำเนินงาน	34,233	33,803	31,576	29,971
1.2 รายได้ค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (A/C)	8,621	10,904	12,704	13,478
1.3 รายได้จากการร่วมกิจการฯ	16,408	16,287	14,544	14,012
1.4 รายได้ตัดบัญชี-สินทรัพย์สัมปทาน	16,083	14,744	14,155	15,073
1.5 รายได้อื่น	1,723	1,167	3,376	3,231
2. ค่าใช้จ่ายรวม	65,803	65,382	69,328	68,784
3. EBIT	20,240	19,418	12,984	13,024
4. กำไรสุทธิ	11,265	11,523	6,691	6,981

ที่มา : งบการเงินของ บมจ. ทีโอที

ในปี 2549 บมจ. ทีโอที มีรายได้รวม 75,765 ล้านบาท ลดลงจากปี 2548 จำนวน 254 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 อย่างไรก็ตาม บมจ. ทีโอที สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายต้นทุนการให้บริการให้ลดลงได้ถึง 1,436 ล้านบาท ทำให้ บมจ. ทีโอที มีกำไรสุทธิในปี 2549 เท่ากับ 6,981 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 จำนวน 290 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4

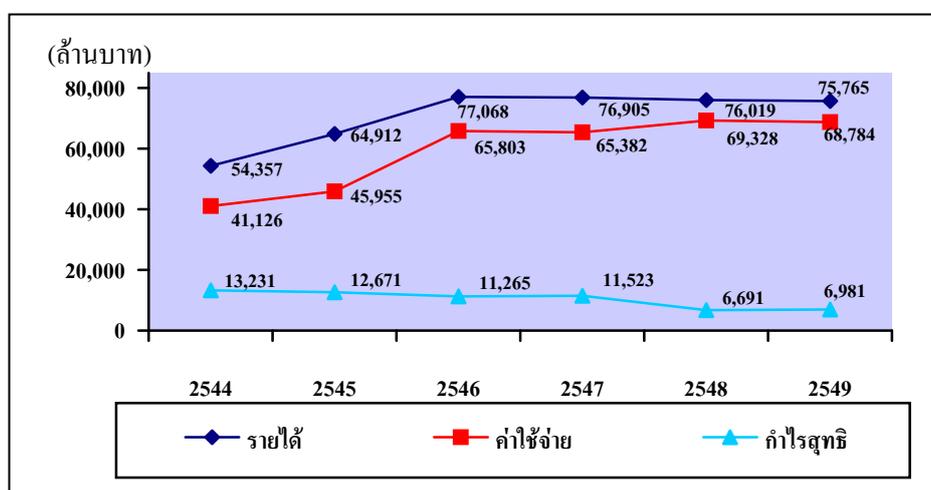
ความสามารถในการทำกำไรของ บมจ. ทีโอที พิจารณาจากอัตรากำไรสุทธิ (Profit Margin) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) ลดลงโดยตลอดจากปี 2544 – 2548 สาเหตุที่สำคัญมาจากสภาพการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม โดยเฉพาะโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมาทดแทนโทรศัพท์บ้าน ทำให้รายได้ของ บมจ. ทีโอที ลดลงในขณะที่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามปกติเนื่องจากค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของ บมจ. ทีโอที เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่ไม่แปรผันตามยอดขาย เช่น ค่าใช้จ่ายบุคลากร เป็นต้น

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของ บมจ. ทีโอที ค่อนข้างต่ำ เฉลี่ยระหว่างปี 2544 -

2549 ประมาณร้อยละ 4 เท่านั้น เนื่องจาก สินทรัพย์ของ บมจ. ทีโอที มีจำนวนมาก โดยเป็น สินทรัพย์ในส่วนที่โอนมาจากสัมปทานที่บันทึกเป็นสินทรัพย์ของ บมจ. ทีโอที ในงบการเงินอย่างไร ก็ตามในทางปฏิบัติ บมจ. ทีโอที มีเพียงกรรมสิทธิ์เท่านั้น ส่วนสิทธิการใช้เพื่อหาประโยชน์จะเป็น ของเอกชนคู่สัญญาจนกว่าจะครบกำหนดของสัญญาสัมปทาน ซึ่งสินทรัพย์จากสัมปทานที่รับโอน เฉลี่ยจะคิดเป็นร้อยละ 40 ของสินทรัพย์รวมของ บมจ. ทีโอที

ภาพที่ 2.8

ผลการดำเนินงานทางการเงินระหว่างปี 2544 – 2549

ที่มา : งบการเงินของ บมจ. ทีโอที

2.6.3 สภาพคล่อง

ในปี 2549 ทีโอที มีทรัพย์สินหมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน หรือ อัตราส่วนเงินทุนในปี 2549 ทีโอที มีทรัพย์สินหมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน หรือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อยู่ที่ 0.9 เท่า โดยลดลงจากปี 2548 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 1.2 เท่า เนื่องจากหนี้สินหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้นในส่วนของ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน

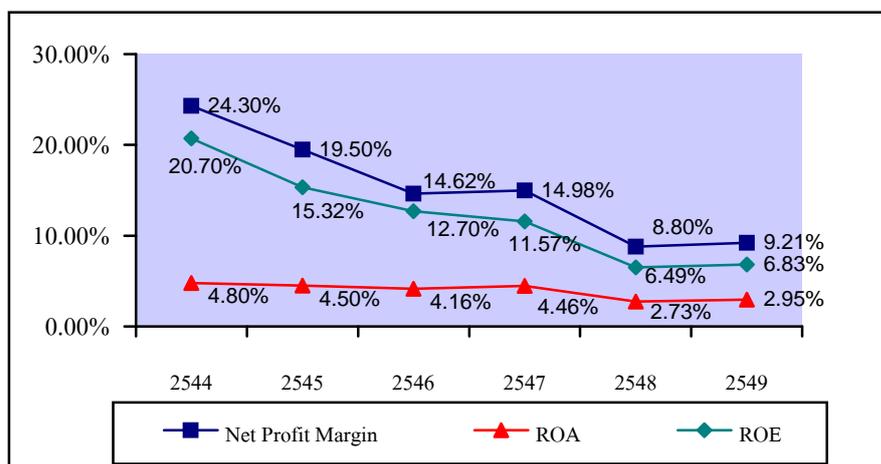
2.6.4 ความสามารถในการชำระหนี้

ในปี 2543 ถึง 2545 บมจ.ทีโอที มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำ ในขณะที่ปี 2546 เป็นต้น มาทีโอที มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงกว่าระดับ 1 เท่า เนื่องจากมีการปรับระบบบันทึกบัญชี

และได้มีการปรับการบันทึกส่วนของทุน อย่างไรก็ตามแนวโน้มของอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีแนวโน้มลดลงหลังจากที่ ทีโอที มีการแปลงสภาพแล้ว ตั้งแต่ปี 2546 ถึง 2548 เนื่องจากบริษัทสามารถทำกำไรได้อย่างต่อเนื่อง และบริษัทได้ทยอยชำระหนี้สินระยะยาว ทำให้หนี้สินระยะยาวลดลง สำหรับในปี 2549 ทีโอที มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 1.18 เท่า ลดลงจากปี 2548 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 1.29 เท่า เนื่องจากได้ชำระหนี้สินระยะยาวและไม่มีการใช้เงินกู้เพื่อลงทุนเพิ่มในปี 2549

ภาพที่ 2.9

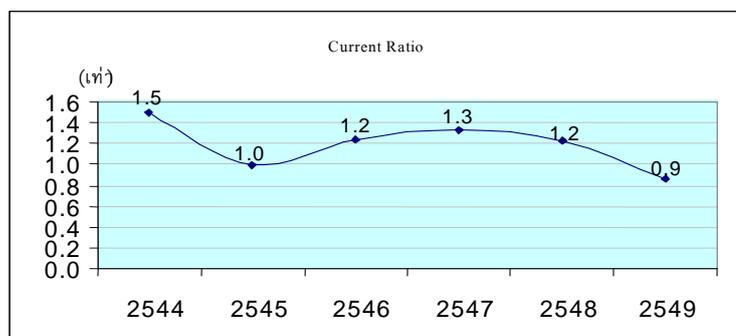
อัตรากำไรสุทธิ อัตรามลตอพบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตรามลตอพบแทนต่อผู้ถือหุ้น
ระหว่างปี 2544 – 2549

ที่มา : งบการเงินของ บมจ. ทีโอที

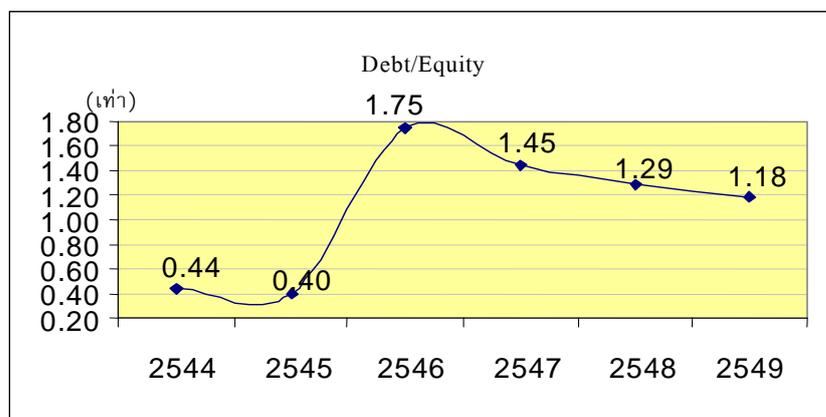
ภาพที่ 2.10

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนระหว่างปี 2544 –2549

ที่มา : งบการเงินของ บมจ. ทีโอที

ภาพที่ 2.11
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนระหว่างปี 2544 – 2549

ที่มา : งบการเงินของ บมจ. ทีโอที

2.7 สัญญาร่วมการงานของ บมจ. ทีโอที

บมจ. มีสัญญาร่วมการงานกับเอกชนในปี 2548 จำนวน 24 สัญญา แบ่งเป็นสัญญาแบบที่ต้องโอนสินทรัพย์ให้กับ บมจ. ทีโอที (Built Transfer Operate : BTO) จำนวน 12 สัญญา และแบบไม่ต้องโอนสินทรัพย์ให้กับ บมจ. ทีโอที (Built Own Operate : BOO) จำนวน 12 สัญญา ดังที่แสดงในตารางที่ 2.11 และ 2.12

2.8 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของ บมจ. ทีโอที

2.8.1 นโยบายภาครัฐ

1) การแปรสภาพจากองค์การโทรศัพท์ เป็น บริษัทมหาชนจำกัด

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจทั้ง 2 แห่งเป็นบริษัทมหาชน เป็นขั้นตอนในการยกเลิกอำนาจการผูกขาดของภาครัฐ และเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน โดยการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2545 และแปรรูปการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็น บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ในวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นการเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นทั้งผู้ให้บริการและผู้กำกับดูแล มาเป็นผู้ให้บริการเพียงอย่างเดียว ซึ่งต้องแข่งขันกับผู้ประกอบการเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของ กทช.

ตารางที่ 2.11

บริษัทเอกชนที่ต้องโอนสินทรัพย์ภายใต้สัญญาความร่วมมือ
และร่วมลงทุนกับ บมจ. ทีโอที

บริษัทเอกชน	ประเภทของบริการ
1. บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	- โทรศัพท์พื้นฐานจำนวน 2.6 ล้านเลขหมายในเขตนครหลวง - โทรศัพท์สาธารณะประเภทหยอดเหรียญในเขตนครหลวง - บริการเสริม เช่น DID บริการคู่สายเช่า เป็นต้น - บริการโทรศัพท์พื้นฐานที่สามารถใช้นอกสถานที่โดยไม่ต้องใช้สาย
2. บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)	- โทรศัพท์พื้นฐานจำนวน 1.5 ล้านเลขหมายในเขตภูมิภาค - โทรศัพท์สาธารณะประเภทหยอดเหรียญในเขตภูมิภาค - บริการเสริม เช่น DID บริการคู่สายเช่า เป็นต้น
3. บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ต เวิร์ค คอมมิวนิเคชั่น จำกัด	บริการสื่อสารข้อมูลทุกประเภทโดยใช้ระบบ Datakit Virtual Circuit Switch
4. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์	บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ Common Base Radio Telephone
5. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์ 900 ระบบ NMT และ GSM
6. บริษัท คอม-ลิงค์ จำกัด	บริการระบบเชื่อมโยงโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงตามเส้นทางรถไฟ
7. บริษัท อควิเมนต์ จำกัด	บริการระบบเชื่อมโยงโครงข่าย - ระบบสื่อสารภายในประเทศด้วยดาวเทียม - ระบบสื่อสารเพื่อบริการธุรกิจผ่านดาวเทียม
8 บริษัท จัสมิน ซับมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	บริการระบบเชื่อมโยงโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ (ฝั่งตะวันออก)
9. บริษัท ไทย ลองดิสแทนส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	บริการระบบเชื่อมโยงโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ (ฝั่งตะวันตก)
10. บริษัท ยูไนเต็บบรอดแบนด์ เทคโนโลยี จำกัด	บริการสื่อสารข้อมูลผ่านข่ายสายท้องถิ่นซึ่งเป็นสายทองแดงเท่านั้น
11. บริษัท เลนโซ่ ดาต้าคอม จำกัด	บริการสื่อสารข้อมูลผ่านข่ายสายท้องถิ่นซึ่งเป็นสายทองแดงเท่านั้น
12. บริษัท ทู มัลติมีเดีย จำกัด	บริการเช่าวงจรสื่อสารสัญญาณความเร็วสูงผ่านโครงข่ายมัลติมีเดีย

ที่มา : รายงานประจำปีของ บมจ. ทีโอที ประจำปี 2549

ตารางที่ 2.12

บริษัทเอกชนที่ไม่ต้องโอนสินทรัพย์ภายใต้สัญญาร่วมกิจการงาน
และร่วมลงทุนให้กับ บมจ. ทีโอที

บริษัทเอกชน	ประเภทของบริการ
1. บริษัท อินโฟเทลคอมมูนิเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
2. บริษัท ไทยออดิโอเท็กซ์ เซอร์วิส จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
3. บริษัท สามารถ อินโฟ มีเดีย จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
4. บริษัท ไทย เทเล-วอยซ์ จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
5. บริษัท ควอลิตี้ ดิจิตอล ไลน์ส จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
6. บริษัท ไฮเบอร์คอลล จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
7. บริษัท 108 1900 ออดิโอเท็กซ์ จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
8. บริษัท เอ็มแวลีป (ประเทศไทย) จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
9. บริษัท โมโนเทคโนโลยี จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
10. บริษัท เทเลอินโฟมีเดีย จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
11. บริษัท จี เอ็ม เอ็ม ดิจิตอลโดเมน จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900
12. บริษัท ทริปเปิ้ล เอ แอสเซ็ท แมนเนทเม้นท์ จำกัด	บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ผ่านเลขหมายพิเศษ 1900

ที่มา : รายงานประจำปีของ บมจ. ทีโอที ประจำปี 2548

2) การเก็บภาษีสรรพสามิตธุรกิจโทรคมนาคม

วันที่ 25 มกราคม 2546 ได้มีการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ตอนที่ 12 กิจการที่ได้รับอนุญาต หรือสัมปทานจากรัฐ “ประเภทที่ 12.01 กิจการโทรคมนาคม กำหนดอัตราภาษีตามมูล ค่ารายรับ จากการให้บริการร้อยละ 50” เพื่อกำหนดเป็นเพดานในการเก็บภาษีสรรพสามิตดังกล่าว ต่อมา เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2546 ได้มีประกาศกระทรวงการคลังเรื่องลดอัตราและยกเว้นอัตราภาษี สรรพสามิต (ฉบับที่ 68) ตอนที่ 12 กิจการที่ได้รับอนุญาตหรือสัมปทานจากรัฐ กำหนดให้ ลดอัตรา ภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 สำหรับกิจการ ประเภทที่ 12.01 กิจการโทรคมนาคม กิจการโทรศัพท์พื้นฐาน ลดอัตราภาษีตามมูลค่ารายรับ

จากการให้บริการโทรศัพท์ภายในประเทศจากร้อยละ 50 เหลือร้อยละ 2 กิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ลดอัตราภาษีตามมูลค่ารายรับจากการให้บริการโทรศัพท์ภายในประเทศจากร้อยละ 50 เหลือร้อยละ 10

สาเหตุที่รัฐบาลออกกฎหมายและกำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับกิจการโทรคมนาคมไว้ที่อัตราร้อยละ 50 แล้วออกประกาศปรับลดอัตราเหลือร้อยละ 2 และ 10 เนื่องจาก การกำหนดไว้ในกฎหมายเพื่อให้เป็นพาดานในการเก็บภาษีสรรพสามิต สำหรับประกาศกระทรวงการคลังเป็นอัตราที่ต้องการเก็บจริงในขณะนั้น และเมื่อรัฐบาลต้องการปรับเปลี่ยนอัตราภาษีภายใต้พาดานภาษีดังกล่าวก็สามารถทำได้ทันทีโดยไม่ต้องแก้ไขกฎหมาย

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 เห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อหักค่าสรรพสามิตออกจากส่วนแบ่งรายได้ที่คู่สัญญาจะต้องนำส่งให้คู่สัญญาภาครัฐ ซึ่งมีผลทำให้รายได้จากการร่วมการงานของ บมจ. ทีโอที ลดลง รวมทั้ง บมจ. ทีโอที ยังต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากภาษีสรรพสามิตดังกล่าว นอกจากนี้อาจมองได้ว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อผู้ร่วมการงานเอกชนเดิมให้มีอำนาจเหนือตลาดในระยะยาว อีกทั้งเป็นการลดทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ บมจ. ทีโอที และ บมจ. กสท โทรคมนาคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของบริษัททั้งสองในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างกำแพงกีดกันผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งเสียเปรียบด้านต้นทุนอยู่แล้วให้เสียเปรียบยิ่งขึ้นอีก รวมทั้งโอกาสการเข้าสู่ตลาดและสามารถอยู่รอดได้จะมีน้อยลง และในที่สุดผู้บริโภคจะไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร (สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ และณรงค์ บ่อมหลักทอง , 2550)

ต่อมาเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2550 ครม. ได้มีมติให้ยกเลิก มติ ครม. วันที่ 28 มกราคม 2546 เฉพาะในประเด็นการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตที่ให้ผู้สัญญาภาคเอกชนนำค่าภาษีสรรพสามิตไปหักออกจากส่วนแบ่งรายได้ที่คู่สัญญาภาคเอกชนต้องนำส่งให้คู่สัญญาภาครัฐ และยกเลิกมติ ครม. วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 ที่เห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อหักค่าภาษีสรรพสามิตออกจากส่วนแบ่งรายได้ และให้กระทรวงการคลังพิจารณากำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากบริการโทรคมนาคมในอัตราร้อยละศูนย์ โดยให้บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (บมจ. ทีโอที) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ. กสท) พิจารณาจ่ายเงินปันผลให้ กระทรวงการคลังเพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยรายได้จากภาษีสรรพสามิตที่ขาดไป กรณียกเลิกมติ ครม. ดังกล่าว จะส่งผลให้ บมจ. ทีโอที มีรายได้จากการร่วมการงานเพิ่มขึ้นหรือกลับไปเท่าเดิมตามสัญญาร่วมการงานฯ รวมทั้ง บมจ. ทีโอที ยังค่าใช้จ่ายลดลงจากการไม่ต้องเสียภาษีสรรพสามิตดังกล่าว อย่างไรก็ตามหากกระทรวงการคลังเรียกเงินปันผลเพิ่มเพื่อชดเชยภาระภาษีที่กรม

สรรพสามิตขาดไป ก็จะทำให้ บมจ. ทีโอที ไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากการยกเลิกมติ ครม. ดังกล่าว

3) การแปรสัญญาสัมปทาน

ในอดีตมีแนวคิดที่จะแปรสัญญาสัมปทานหลายครั้งแต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากไม่สามารถหาข้อยุติในเรื่องผลประโยชน์ระหว่างภาครัฐและเอกชนคู่สัญญาได้ ปัจจุบันในปี 2550 นี้ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีแนวคิดที่จะแปรสัญญาสัมปทานอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของส่วนแบ่งรายได้ตามสัญญาความร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมมากขึ้น ปัจจุบันเอกชนที่ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ได้รับสัมปทานจาก บมจ. ทีโอที และ บมจ. กสท มีต้นทุนต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 2.13

ตารางที่ 2.13

เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายสัมปทานของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3 รายใหญ่

ผู้ให้บริการ	ผู้ให้สัมปทาน	ส่วนแบ่งรายได้ (Revenue Sharing)		ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (Access Charge)	
		แบบเติมเงิน	แบบจด ทะเบียน	แบบเติมเงิน	แบบจด ทะเบียน
AIS	TOT	ร้อยละ 20	ร้อยละ 30	-	-
TAC	CAT	ร้อยละ 25	ร้อยละ 25	ร้อยละ 18	200 บาท/เลข หมาย/เดือน
TRUE MOVE	CAT	ร้อยละ 25	ร้อยละ 25	ร้อยละ 18	200 บาท/เลข หมาย/เดือน

ที่มา: รายงานประจำปีของบริษัทผู้ให้บริการแต่ละราย

2.8.2 หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกำกับกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)

หน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม ประกอบด้วย คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กทช.”) มีหน้าที่ควบคุมดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม โดยคณะกรรมการสรรหา กทช. คัดเลือกบุคคลจำนวน 14 ท่าน เพื่อเสนอรายชื่อให้แก่วุฒิสภา และวุฒิสภาจะเลือกผู้ที่จะดำรงตำแหน่ง กทช. จำนวน 7 ท่าน จากบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อดังกล่าว

เพื่อให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดย กทช. แต่ละท่านมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 6 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว มีหน้าที่ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ กำหนดนโยบายและจัดทำแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมและแผนความถี่วิทยุ พิจารณาอนุญาต และกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคม พิจารณาอนุญาต และกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต เงื่อนไข และค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรคมนาคม กำหนดมาตรฐานและลักษณะพึงประสงค์ด้านเทคนิคของกิจการโทรคมนาคมกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคม กำหนดโครงสร้างและอัตราขั้นสูงของค่าธรรมเนียม และค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม รวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายจัดทำแผนเลขหมายโทรคมนาคม และอนุญาตให้ผู้ประกอบการใช้เลขหมายโทรคมนาคม กำหนดมาตรการให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการในกิจการโทรคมนาคม กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการโทรคมนาคม

1) ค่าธรรมเนียมของ กทช.

กทช. ได้ออกใบอนุญาตประเภทที่ 3 ให้กับ บมจ. ทีโอที เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2548 และกำหนดค่าธรรมเนียมเพื่อเรียกเก็บจาก บมจ. ทีโอที ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาต ซึ่งจากหลักเกณฑ์ของ กทช. ดังกล่าว ทำให้ บมจ. ทีโอที จะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นจากค่าธรรมเนียมต่าง ได้แก่ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมอุดหนุนบริการสาธารณะ ค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่ และค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคม โดยอัตราค่าธรรมเนียมที่ กทช. กำหนดไว้ในแต่ละประเภทแสดงในตารางที่ 2.14

ตารางที่ 2.14

อัตราค่าธรรมเนียม กทช. ที่กำหนด ในปี 2548

	อัตราค่าธรรมเนียม
1. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต	ร้อยละ 3 ของรายได้รวม
2. ค่าธรรมเนียมอุดหนุนบริการสาธารณะ	ร้อยละ 4 ของรายได้รวม
3. ค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่	ยังไม่กำหนด
4. ค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคม	12 บาท/หมายเลข/ปี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ปี 2549

2) การออกหลักเกณฑ์การเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection Charge)

การเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection)¹ ความหมายและความสำคัญของการเชื่อมต่อโครงข่าย ตามประกาศ กทช. ว่าด้วยการใช้และการเชื่อมต่อโครงข่าย พ.ศ. 2549 การเชื่อมต่อโครงข่ายหมายถึง การเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคมภายใต้ความตกลงทางเทคนิคและทางพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการของผู้ประกอบการกิจการโทรคมนาคมฝ่ายหนึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการ หรือใช้บริการโทรคมนาคมอีกฝ่ายหนึ่งได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การที่โครงข่ายตั้งแต่ 2 โครงข่ายขึ้นไปทำการเชื่อมต่อวงจรสื่อสาร (Communication Circuits) เพื่อให้ผู้ใช้บริการของแต่ละโครงข่ายติดต่อกันได้ (Any to Any Connectivity)

ตารางที่ 2.15

การแบ่งประเภทใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม

ประเภท	คำจำกัดความ
ใบอนุญาตแบบที่ 1	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีโครงข่าย - ควรให้มีการให้บริการโดยเสรี - แจ้งให้ คณะกรรมการกทช.ทราบแล้วเริ่มดำเนินการได้
ใบอนุญาตแบบที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> - มีหรือไม่มีโครงข่าย - ให้บริการเฉพาะกลุ่ม - ไม่มีผลต่อการแข่งขันเสรี - ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แล้วเริ่มดำเนินการได้
ใบอนุญาตแบบที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> - มีโครงข่าย - ให้บริการแก่คนทั่วไปจำนวนมาก - อาจมีผลต่อการแข่งขันเสรี และสาธารณประโยชน์ - ต้องผ่านการพิจารณาและได้รับอนุญาตจาก กทช. ก่อน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ปี 2549

¹ พสุ ศรีหิรัญ, “การใช้และเชื่อมต่อโครงข่าย,” วารสารคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ตุลาคม 2549) : 140.

การที่การเชื่อมต่อโครงข่ายมีความสำคัญต่อการกำกับดูแลนั้นเกิดจากสาเหตุสองประการ ประการแรกคือ ความสำคัญในเชิงภาพรวมของกิจการโทรคมนาคมของประเทศ เนื่องจากแนวความคิดที่ว่า การสื่อสารจะเกิดประโยชน์สูงสุดก็ต่อเมื่อโครงข่ายโทรคมนาคมนั้นๆ มีการกระจายตัวสูงสุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือยังมีคนใช้งานมากเท่าไร โครงข่ายโทรคมนาคมนั้นๆ ก็ยิ่งจะเกิดประโยชน์สูงสุด แต่เมื่อการพิจารณาถึงข้อจำกัดในทางธุรกิจที่ว่า ผู้ประกอบการเพียงรายเดียวไม่สามารถที่จะสร้างโครงข่ายโทรคมนาคมให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทุกรายได้ดั่งนั้น ในตลาดการให้บริการโทรคมนาคม จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการประกอบกิจการหลายรายในการให้บริการที่จะทำให้ผู้ใช้บริการของแต่ละโครงข่ายสามารถติดต่อถึงกันได้ นั่น โครงข่ายแต่ละโครงข่ายจึงจำเป็นต้องเชื่อมต่อโครงข่ายถึงกันและกัน

ตารางที่ 2.16

ค่าธรรมเนียมแยกตามประเภทการบริการกิจการโทรคมนาคม

ประเภทบริการ	ค่าธรรมเนียมรายปี	ค่า USO*	อายุใบอนุญาต
ประเภทกิจการโทรคมนาคม			
ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง	20,000 บาท	-	< 1 ปี
ใบอนุญาตแบบที่สอง			
- ไม่มีโครงข่าย	25,000 บาท	-	< 5 ปี
- มีโครงข่าย	250,000 บาท	4% ของรายได้	15 – 20 ปี
ใบอนุญาตแบบที่สาม	3% ของรายได้	4% ของรายได้	15 – 20 ปี
การให้บริการอินเทอร์เน็ต			
ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง	20,000 บาท	-	< 1 ปี
ใบอนุญาตแบบที่สอง			
- ไม่มีโครงข่าย	3% ของรายได้	-	< 5 ปี
- มีโครงข่าย	3% ของรายได้	4% ของรายได้	< 5 ปี
ใบอนุญาตแบบที่สาม	5% ของรายได้	4% ของรายได้	< 10 ปี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ปี 2549

หมายเหตุ USO (Universal Service Obligation) คือบริการพื้นฐานอย่างทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

ความสำคัญประการที่สองก็คือ ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันเสรี และเป็นธรรม เนื่องจากความจำเป็นที่ผู้ประกอบการทุกรายจะต้องเชื่อมต่อกันด้วยสาเหตุที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งการเชื่อมต่อโครงข่ายนั้นจะทำให้ผู้ประกอบการแต่ละรายมีภาระต้นทุนและรายจ่ายในการดำเนินการ ดังนั้นผู้ประกอบการแต่ละรายจึงจำเป็นต้องคิดค่าบริการสำหรับการเชื่อมต่อโครงข่าย จากประสบการณ์ในหลายประเทศพบว่าต้นทุนการเชื่อมต่อโครงข่ายถือได้ว่าเป็นต้นทุนหลักในการประกอบกิจการโทรคมนาคม และเป็นปัจจัยในการกำหนดความสามารถในการแข่งขันอีกด้วย ด้วยเหตุนี้การเชื่อมต่อโครงข่ายจึงมีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันเสรี และเป็นธรรม

ผลกระทบจากการออกหลักเกณฑ์ Interconnection Charge ของ กทช.

บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ. กสท) ได้ทำสัญญาเพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่กับ DTAC ในปี 2533 และ True Move และบริษัท ดิจิตอลโฟน จำกัด ในปี 2539 โดย บมจ. กสท ได้ทำข้อตกลงกับ บมจ. ทีโอที เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัท คู่สัญญาทั้งสามรายของ บมจ. กสท กับโครงข่ายของ บมจ. ทีโอที เนื่องจาก บมจ. กสท ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคมภายใน ประเทศที่เพียงพอ โดยมีการตกลงที่จะจ่ายค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (Access Charge หรือ A/C) ให้ บมจ. ทีโอที สำหรับระบบ Post Paid ในอัตรา 200 บาท/เลขหมาย/เดือน และระบบ Prepaid ในอัตราร้อยละ 18 ของราคาหน้าบัตรที่กำหนดได้ (รวมภาษีมูลค่าเพิ่มไว้ในบัตรแล้ว)

เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2548 และ วันที่ 18 เมษายน 2549 กทช. ได้ออกประกาศเรื่องหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเลขหมายโทรคมนาคมชั่วคราวและประกาศการใช้และเชื่อมต่อโครงข่าย พ.ศ. 2549 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม (Interconnection Charge หรือ I/C) ตามลำดับ โดยมีการจัดสรรเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ใหม่จำนวน 3 ล้านเลขหมายให้กับ DTAC และ True Move ในช่วงปลายปี 2549

DTAC และ True Move ได้มีหนังสือขอทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายกับ บมจ. ทีโอที เมื่อวันที่ 2 และ 5 ตุลาคม 2549 ตามลำดับ เพื่อจะได้ชำระเป็นค่า I/C แทนการจ่ายค่า Access Charge ตามสัญญาเชื่อมโยงโครงข่าย เพราะจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยลง แต่การเจรจาระหว่างคู่กรณีไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด เนื่องจาก บมจ. ทีโอที เห็นว่าบริษัททั้งสองควรปฏิบัติตามสัญญาเชื่อมโยงโครงข่ายเดิม โดยหลักเกณฑ์การเชื่อมต่อโครงข่ายตามประกาศของ กทช. นี้ใช้สำหรับผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจาก กทช. เท่านั้น

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 คณะกรรมการ กทช. ได้ให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แต่ละรายตกลงอัตราค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (Interconnection Charge) ร่วมกันเองภายใน

ระยะเวลา 90 วันหลังจากส่งหนังสือตอบรับ โดยผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แต่ละรายได้เสนออัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection Charge) ให้คณะกรรมการ กทช. พิจารณาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ซึ่งคณะกรรมการ กทช. ได้เห็นชอบและอนุมัติให้ใช้อัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection Charge) ที่ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แต่ละรายเสนอเข้ามาชั่วคราวในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 โดยไม่คำนึงถึง TOT ที่ขอเลื่อนการพิจารณาใช้อัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection Charge) ออกไปอีก 1 ปี ซึ่งมีรายละเอียดการเสนออัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่ายของผู้ประกอบการแต่ละราย ตามที่แสดงในตารางที่ 2.17 โดยในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ได้มีการลงนามข้อตกลงร่วมกันในการใช้อัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection Charge) ระหว่าง 2 ฝ่าย ของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายใหญ่ 3 ราย หรือ เรียกว่า Bilateral Agreement กล่าวคือ เป็นการลงนามข้อตกลงระหว่าง TAC กับ TRUE MOVE, AIS กับ TAC และ AIS กับ TRUE MOVE ซึ่งตกลงเริ่มใช้ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 โดยได้ตกลงอัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (Interconnection Charge) ระหว่างกัน ตามที่แสดงในตารางที่ 2.18

ต่อมา DTAC และ True Move ได้แจ้งให้ บมจ. ทีโอที ทราบว่าจะหยุดการชำระค่า Access Charge ตามสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2549 เป็นต้นไป บมจ. ทีโอที จึงไม่นำข้อมูลเลขหมายใหม่ดังกล่าวลงทะเบียนในระบบ (ไม่เปิด Translator) ทำให้เลขหมายโทรศัพท์ที่ได้รับจัดสรรใหม่ของ DTAC และ True Move ไม่สามารถติดต่อกับเลขหมายโทรศัพท์เดิมได้ แต่เลขหมายโทรศัพท์เดิมจะไม่สามารถติดต่อกับเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ใหม่ได้ (เป็นการติดต่อสื่อสารทางเดียว) ดังนั้น DTAC และ True Move จึงขอให้ กทช. สั่ง บมจ. ทีโอที ให้ดำเนินการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พร้อมกับยื่นฟ้องต่อศาลปกครองให้คุ้มครองฉุกเฉินกรณีที บมจ. ทีโอที งดให้บริการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมโทรศัพท์เคลื่อนที่เลขหมายใหม่ ซึ่งศาลปกครองได้มีคำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2550 ให้ บมจ. ทีโอที ดำเนินการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมให้ผู้ใช้เลขหมายโทรศัพท์ที่ได้รับจัดสรรใหม่ของ DTAC จนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ บมจ. ทีโอที ได้ขอหารือในประเด็นความแตกต่างทางกฎหมายระหว่างหลักเกณฑ์และเงื่อนไขค่า Access Charge กับ I/C ต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว

เลขาธิการ กทช. ได้มีคำสั่งให้ บมจ. ทีโอที ดำเนินการให้เลขหมายโทรคมนาคมทุกเลขหมายสามารถติดต่อกันได้ เพื่อมิให้กระทบต่อผู้บริโภค และ บมจ. ทีโอที ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ กทช. ซึ่ง กทช. ได้มีคำวินิจฉัยเป็นเอกฉันท์ยืนตามคำสั่งให้ บมจ. ทีโอที ดำเนินการให้เลขหมายโทรคมนาคมทุกเลขหมายสามารถติดต่อกันได้เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2550

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2550 ศาลปกครองได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของ DTAC และ True Move เฉพาะในส่วนที่ขอให้บังคับ บมจ. ทีโอที งดเก็บค่า Access Charge โดยให้รับชำระเป็นค่า Interconnection Charge แทน เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องที่ควรนำเสนอให้คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทพิจารณา ก่อนตามขั้นตอนของประกาศ กทช. ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม ฯ แต่ยังไม่รับพิจารณาค่าฟ้องในส่วนที่ บมจ. ทีโอที ไม่เชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมให้แก่เลขหมายที่ได้รับจัดสรรใหม่ต่อไป

การหยุดชำระค่า Access Charge ของเอกชน จะมีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของ บมจ. ทีโอที อย่างมาก จากการประมาณการสถานะทางการเงินเบื้องต้น ของ บมจ. ทีโอที พบว่า บมจ. ทีโอที มีรายได้ค่า Access Charge ของ บมจ. ทีโอที ลดลงประมาณ 14,000 ล้านบาท สำหรับค่า Interconnection Charge บมจ. ทีโอที ยังไม่ยอมเจรจากับภาคเอกชน แม้ กทช. จะมีคำสั่งให้เจรจาแล้วก็ตาม จึงทำให้ บมจ. ทีโอที ยังไม่มีรายได้จากค่า Interconnection Charge

ตารางที่ 2.17

อัตราค่าเชื่อมโยงโครงข่ายที่คณะกรรมการ กทช. เห็นชอบเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2549

Operators	ต้นทาง (Originate Call)	ปลายทาง (Terminate Call)	กลางทาง (Transit Call)	SMS/ Message	MMS/ Kbyte
TOT	3	1.25	0.5	-	-
TT&T	3	1.25	0.5	-	-
Triple Broadband	3	1.25	0.5	-	-
AIS	3	1.07	1	0.37	0.01
DPC	3	1.02	1	0.35	0.01
True	3	1.02	-	-	-
True Move	3	1	0.2	0.25	-
True Multimedia	3	1.25	-	-	0.01
DTAC	3	1	0.5	0.35	0.01

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ตารางที่ 2.18

อัตราค่าเชื่อมโยงโครงข่ายที่ผู้ให้บริการลงนามข้อตกลงร่วมกันเริ่มใช้วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2550

Operators	ต้นทาง (Originate Call)	ปลายทาง (Terminate Call)	กลางทาง (Transit Call)
AIS	3.00	1.00	1.00
TAC	3.00	1.00	0.50
TRUE MOVE	3.00	1.00	0.20

ที่มา: บริษัทหลักทรัพย์ เคจีไอ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) , 2550

3) การส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน

หน้าที่หลักข้อหนึ่งของ กทช. ตามกฎหมาย คือ การส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ดังนั้น กทช. จึงได้มีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ กทช. กำหนด โดยในปี 2549 มีผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแล้วจำนวน 62 ราย นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการที่ร่วมทำงานกับหน่วยงานของรัฐอีกจำนวน 22 ราย รวมมีผู้ประกอบการโทรคมนาคมทั้งสิ้น จำนวน 84 ราย แสดงได้ในตารางที่ 2.19

2.8.3 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

การพัฒนาทางเทคโนโลยียุคหลอมรวมสื่อ (Convergence) ทางด้านกิจการโทรคมนาคม (สรยุทธ์ บุญเลิศกุล, 2549, น. 99) เทคโนโลยีโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้ปัจจุบันนี้การแบ่งแยกขอบเขตของการให้บริการทางด้านกิจการโทรคมนาคมกับเทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถแบ่งแยกได้อย่างชัดเจน ซึ่งกรณีเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่ออันสำคัญของการประกอบกิจการโทรคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นด้านของโครงสร้างอุตสาหกรรม และแนวทางในการวางกรอบ หรือการกำหนดกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแล กรณีของการรวมกันระหว่างการให้บริการโทรคมนาคม (Telecommunication) การแพร่ภาพกระจายเสียง (Broadcasting) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) นี้ อาจรวมเรียกว่า การหลอมรวมสื่อ (Media Convergence) ซึ่งมีปัจจัยสำคัญมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยี 3 ด้าน ประกอบด้วย เทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลความเร็วสูง (Broadband Technology) เทคโนโลยีประเภทไร้สาย (Wireless Technology) เทคโนโลยีทางด้านอินเทอร์เน็ต (Internet Protocol Technology)

ตารางที่ 2.19

จำนวนผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่ได้รับอนุญาตจาก กทช. หรือร่วมการงานกับหน่วยงานของรัฐ

ผู้ให้บริการโทรคมนาคม	ได้รับอนุญาตจาก กทช.	ร่วมการงานกับ หน่วยงานของรัฐ
1. ผู้ให้บริการโทรคมนาคมประเภทที่หนึ่ง 1.1 ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคม 1.2 ไม่กระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม	5	
2. ผู้ให้บริการโทรคมนาคมประเภทที่สอง 2.1 มีโครงข่ายหรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง 2.2 ให้บริการเฉพาะกลุ่มบุคคล	4	
3. ผู้ให้บริการโทรคมนาคมประเภทที่สาม 3.1 มีโครงข่ายเป็นของตนเอง 3.2 ให้บริการแก่คนทั่วไปจำนวนมาก	4	8
4. ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตประเภทที่หนึ่ง 4.1 ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคม 4.2 ไม่กระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม	41	14
5. ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตประเภทที่สอง 5.1 มีโครงข่ายหรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง 5.2 ให้บริการเฉพาะกลุ่มบุคคล	7	-
6. ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตประเภทที่สาม 6.1 มีโครงข่ายเป็นของตนเอง 6.2 ให้บริการแก่คนทั่วไปจำนวนมาก	1	-
รวม	62	22

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ปี 2549

การหลอมรวมสื่อ (Media Convergence) อาจเกิดขึ้นได้ 4 ระดับ ดังนี้

1) การหลอมรวมบริการ (Convergence of Service) พัฒนาการทางเทคโนโลยีทำให้ขอบเขตของบริการโทรคมนาคม การแพร่ภาพกระจายเสียงและอินเทอร์เน็ต ไม่สามารถแบ่งแยกได้ชัดเจนอีกต่อไป ในอดีตมักถือว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และการรักษาความลับในการสื่อสารเป็นหัวใจหลักของการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีไอพีซึ่งทำให้

เราสามารถสื่อสารข้อมูลจากคนหนึ่งไปยังหลายคน ผ่านโครงข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมได้ ทำให้เกิดการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีลักษณะสาธารณะ (Communications with a Public Nature) ตัวอย่างของบริการในลักษณะดังกล่าวในปัจจุบัน ได้แก่ กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bulletin Board) อิเล็กทรอนิกส์เมล (E-Mail) การส่งโทรสารผ่านอินเทอร์เน็ต

2) การหลอมรวมของช่องทางการสื่อสารข้อมูล (Convergence of Transmission Channels) การหลอมรวมของเส้นทางการสื่อสารข้อมูล หรือการหลอมรวมของโครงข่าย หมายถึง การที่สัญญาณต่างๆ ทั้งหมดในรูปดิจิทัลใช้เส้นทางการสื่อสารข้อมูลบนโครงข่ายเดียวกัน โดยโครงข่ายดังกล่าวต้องมีขีดความสามารถในการส่งผ่านข้อมูลความเร็วสูง เช่น โครงข่ายใยแก้วนำแสง เป็นต้น

3) การหลอมรวมของอุปกรณ์โครงข่าย (Convergence of Terminals) การหลอมรวมของอุปกรณ์ปลายทาง คือ การที่อุปกรณ์ปลายทางของผู้ใช้สามารถใช้บริการสื่อสารโทรคมนาคม บริการสารสนเทศ และบริการแพร่ภาพกระจายเสียงได้ ตัวอย่างของปรากฏการณ์ดังกล่าว คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ออกแบบให้สามารถรับชมโทรทัศน์ และบันทึกรายการต่างๆ ได้ หรืออุปกรณ์พิเศษสำหรับเครื่องรับโทรทัศน์ ที่ทำให้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ เป็นต้น

4) การหลอมรวมของผู้ให้บริการ (Convergence of Providers) การหลอมรวมของผู้ให้บริการ หมายถึง การที่ผู้ประกอบการรายเดียวให้บริการทั้งในสาขาโทรคมนาคม แพร่ภาพกระจายเสียง และบริการสารสนเทศ ในอดีตที่ผ่านมาการให้บริการข้ามสาขาไม่เกิดขึ้นจากความเชี่ยวชาญทางธุรกิจในแต่ละสาขาอย่างไรก็ตาม พัฒนาการในรอบหลายปีที่ผ่านมาชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มที่ผู้ประกอบการในสาขาหนึ่งเข้าสู่ธุรกิจในสาขาอื่น โดยผ่านการควบรวมกิจการ (M&A) หรือการเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ (Partnership) เช่น บริษัท AOL ซึ่งเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต รายใหญ่ที่สุดในโลกควบรวมกิจการกับ Time Warner ซึ่งเป็นบริษัทด้านสื่อ

ในอดีตที่ผ่านมาการให้บริการและการเป็นเจ้าของโครงข่ายโทรคมนาคมในประเทศไทยถูกผูกขาดโดยหน่วยงานรัฐ ตามพระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ. 2477 ทำให้เอกชนไม่สามารถประกอบกิจการได้ด้วยตนเอง แม้ภาคเอกชนจะเริ่มมีบทบาทในการให้บริการโทรคมนาคม ตั้งแต่ปี 2535 แต่ก็มีสถานะเป็นผู้ร่วมกิจการ เท่านั้น

โดยที่เทคโนโลยีโทรคมนาคมของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ปัจจุบันนี้ บริการโทรคมนาคมไม่สามารถจำกัดขอบเขตการให้บริการได้เฉพาะเพียงบริการทางเสียง (Voice) อีกต่อไป ทั้งนี้ เนื่องจากได้เกิดการหลอมรวมสื่อ (Convergence) จากเทคโนโลยี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลความเร็วสูง (Broadband Technology) กลุ่มเทคโนโลยีสื่อสารประเภทไร้สาย (Wireless Technology) และเทคโนโลยีทางด้านอินเทอร์เน็ต

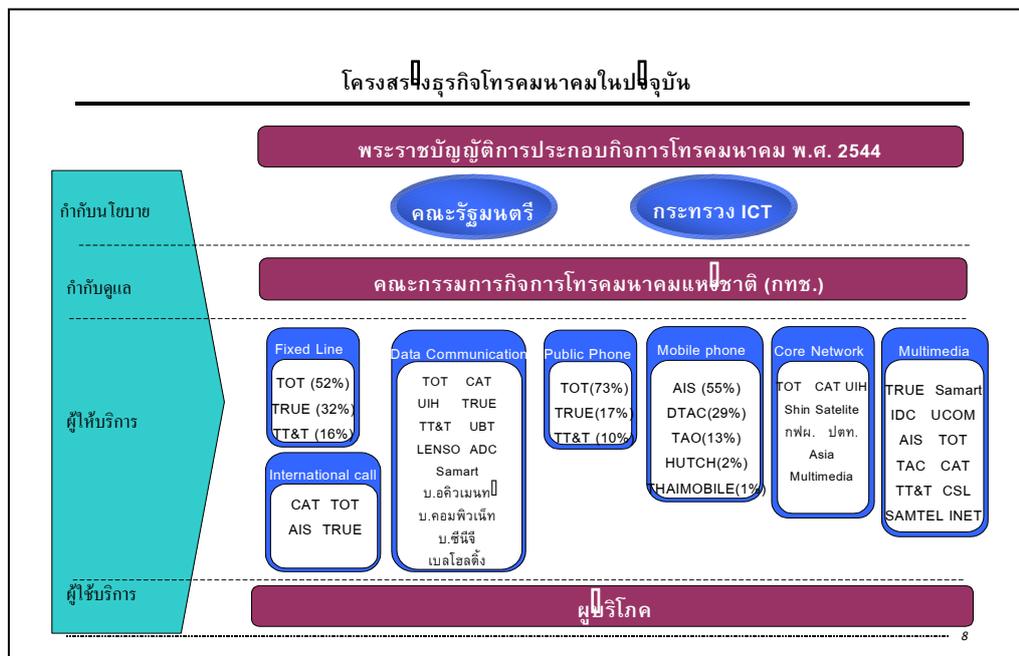
(Internet Protocol Technology) ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์หลอมรวมสื่อ (Convergence) เกิดขึ้นใน 4 ระดับในการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

2.8.4 ภาวะการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากโครงสร้างตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

เดิมธุรกิจโทรคมนาคมดำเนินการโดย บมจ. ทีโอที และบมจ. กสท เท่านั้น เป็นตลาดผูกขาด แต่ปัจจุบันโครงสร้างการกำกับดูแลมีการเปลี่ยนแปลงไปมีการออกพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มีการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการ มีรัฐบาลและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ออกนโยบาย โครงสร้างธุรกิจโทรคมนาคมแสดงในรูปที่ 2.12 และในธุรกิจโทรคมนาคมปัจจุบันมีผู้ประกอบการในแต่ละประเภทธุรกิจจำนวนมาก

ภาพที่ 2.12

โครงสร้างธุรกิจโทรคมนาคมในปัจจุบัน

ที่มา : บมจ. ทีโอที

ผลกระทบต่อ บมจ. ทีโอที จากภาวะการแข่งขัน

โทรศัพท์พื้นฐานถูกทดแทนด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ เนื่องจากมีราคาค่าโทรถูกลงเรื่อยๆ ขณะที่มีความสะดวกในการใช้งานมากกว่าโดยสามารถใช้งานได้ในทุกสถานที่ นอกจากนี้ ในเขตภูมิภาคอัตราค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังมีราคาถูกกว่าโทรศัพท์บ้าน ดังนั้นการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นของโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงส่งผลกระทบต่อโทรศัพท์บ้านอย่างมาก โดยจากการพิจารณารายได้ต่อเลขหมาย (Average Revenue per Unit : ARPU) ของ บมจ. ทีโอที TT&T และ TRUE ในบริการโทรศัพท์บ้าน และโทรศัพท์สาธารณะ ระหว่างปี 2546 ถึง 2548 พบว่า ลดลงโดยตลอด ดังแสดงได้ในตารางที่ 2.20

ตารางที่ 2.20

รายได้ต่อเลขหมายต่อเดือน (ARPU)

หน่วย : บาท

บริษัท	โทรศัพท์บ้าน			โทรศัพท์สาธารณะ		
	2546	2547	2548	2546	2547	2548
บมจ. ทีโอที	524	468	400	2,015	1,488	1,230
TT&T	484	433	408	4,877	2,580	901
TRUE	612	576	535	6,019	4,834	3,998

ที่มา : รายงานของบริษัทฯ